

DÉL-MÁTRA KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2023-2027 - Programozási időszak - KAP Stratégiai Terv

Vonzó Dél-Máttra

fejlődő gazdaság, élhetőbb környezet, megőrzött hagyományok

2023 december 13.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	10
4. Horizontális célok.....	12
4.1 Esélyegyenlőség.....	12
4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	14
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	14
6. Külső koherenciák azonosítása.....	16
7. Helyzetfeltárás.....	19
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	19
7.2 SWOT analízis.....	23
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	25
8.1 A stratégia jövőképe.....	25
8.1 A stratégia célhierarchiája.....	25
9. Cselekvési terv.....	27
9.1 Az intézkedések leírása.....	27
1.1 Együttműködések.....	33
9.3 Kommunikációs terv.....	34
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	35
10. Monitoring és Indikátorok.....	36
10.1 Monitoring.....	38
10.2 Az indikátorok megadása.....	39
11. Indikatív pénzügyi terv.....	42
Mellékletek.....	43

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Dél - Mátra HACS alkotta térség 24 településből áll, melyből 23 település a Gyöngyösi Járás tagtelepülése és egy település a Hatvani Járás települése.

A települések egységes, területileg összefüggő, egymással határos, földrajzilag meghatározott területen helyezkednek el, a Mátra déli lábánál. Kiválóak az ökológiai és élőhelyi adottságok, egyedi minőségű táj-specifikus termékek előállítására alkalmasak a termőhelyek. A 24 település mindegyikén a tájhoz, a vidékhez kötődő, és abból élő lakosság él.

A HACS területéhez szervesen kapcsolódó város Gyöngyös, járási székhely, a 24 település által határolt terület középpontjában helyezkedik el. A város és agglomerációja mind gazdaságilag, mind közlekedési szempontból, illetve a szolgáltatási kapcsolatokat tekintve is egységet alkot.

A térség gazdasági szerkezetét, a mikro- és kisvállalkozások helyzetét a Gyöngyös város közelsége határozza meg.

Az ipari park szabad kapacitásának köszönhetően a város a vállalkozások jelentős részét magához vonzza. 2022 - ig 15 multinacionális ipari üzem települt be, amelyek már nem csak a településeken élők foglalkoztatja, hanem jelentős számú vendégmunkásokat is alkalmaznak. Sajnálatos, hogy a multi cégek döntően betanított munkaerőt alkalmaznak, ezért a képzett munkavállalók egy része a térségből elvándorol.

A gazdasági folyamat a településekre gyakorolt hatása abban mérhető, hogy bár a településen élőknek van munkája és jövedelme, a települések lakosság száma csökken. Az utóbbi években a fejlődés lelassult, mert ezen cégek iparűzési adója a város költségvetésében realizálódik.

A Dél-Mátra Helyi Fejlesztési Stratégiájában kitörési pontként a térség vonzerejében rejlő lehetőségek kihasználása áll.

A vonzerő növelésén határozzuk meg a települések turisztikai szolgáltatásainak növelését, a helyi termékek és szolgáltatások fejlesztését, a civil szervezetek - hagyományőrző csoportok- aktivitásának erősítését, valamint az Önkormányzatok a lakosság felé irányuló életminőséget növelő fejlesztések megvalósítását.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A Dél-Mátra HACS által elkészített Helyi Fejlesztési Stratégiája illeszkedik és kapcsolódik az Európai Parlament és Tanács (EU)

2021/2115 EU rendelet 6. cikkben meghatározott S08KAP célkitűzéshez. A KAP célkitűzéshez az R.38 jelű eredményindikátor a KAP ST szintű eredményindikátor került kiválasztásra. A Dél-Mátra HACS által elkészített Helyi Fejlesztési Stratégia során figyelembe vettük a KAP ST-ben leírtakat, illetve az abban megfogalmazott célokat és elveket.

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

S08 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályáztatá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

1) Területalapú megközelítés:

LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem egyezik meg a közigazgatási határokkal, ugyanis két járás (Gyöngyösi, Hatvani) települései alkotják. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem és földrajzi helyzetük köti össze.

2) Alulról építkező megközelítés:

A HFS megfogalmazása során a LEADER HACS bevonja a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket.

3) Innovativitás:

A HFS elkészítés során a LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen megjelennek egyedi, új ötletek helyi települési szinten.

4) Integrált megközelítés:

A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, többszektorú megközelítése, összekapcsolása multiplikátorhatást vált ki és hozzájárul a program sikerességéhez.

5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:

A HFS elkészítésében és megvalósításában a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában érvényesül ez az elv. A térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább. Így ők vesznek részt a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában, a tervezési munkacsoport, a HBB és a munkaszervezet munkáján keresztül.

6) Hálózatépítés, együttműködés:

A HACS más szervezetekkel (civilek, térségi HACS –ok) közös hálózatokat alkot, amelynek meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok, eredmények átadása, vagy különböző munkamódszerek továbbadása.

7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:

A háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS által koordinált HFS stratégia megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselőinek együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúraalapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A 2023-2027-as időszakra vonatkozó tervezést a közösségi tervezésbe bevonható érintettek meghatározásával, elemzésével kezdtük el. Felmértük, beazonosítottuk a közösségi tervezői munkába bevonható szereplőket, érdekeltséget, elköteleződésüket, motivációjukat.

1. *Tervezési folyamat átláthatóságának biztosítása*

A folyamatos tájékoztatás a következő eszközök segítségével történt.

- A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület 2022 decemberétől **térségi tájékoztatók tartásával** folyamatos kapcsolatot kívánt fenntartani a térség lakosságával, vállalkozóival és civil szervezeteivel lehetőség szerint bevonva Őket a tervezési folyamatokba.

A közösségépítést szolgáló, alulról jövő kezdeményezések felkarolása az eredeti cél megvalósulásán túl a HFS tervezéséhez kötődő információk átadását is lehetővé tette.

- A 2023-2027 tervezési időszak KAP PROGRAM fejlesztési területeinek lehetőségeiről folyamatosan kiküldésre került tájékoztató, mintegy 150 térségi szereplőnek.

- Az **Egyesület honlapján** (www.delmatra.hu) folyamatosan megjelentetjük a HFS tervezéshez kapcsolódó aktuális információkat.

- **Települési Fórumok tartásával** az adott településen élő és működő szervezeteket kívántuk bevonni a HFS kialakításába, és tájékoztatni a tervezés folyamatáról. A települési fórumokon bemutatásra és megvitatásra került az adott település helyzetelemzése, valamint a lehetséges fejlesztési irányok meghatározása.

Az itt elhangzott javaslatokat a Tervezői Csoport munkája során értékelte és beépítette a HFS tervezésébe.

- **Projektgyűjtő adatlapok** kerültek kiküldésre, az Egyesület adatbázisában szereplő térségi szereplők részére (önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozók, egyesületi tagok, előző időszak pályázói, partner szervezetek)

A projektgyűjtő adatlapok folyamatosan érkeztek a HACS –hoz.

A beérkezett projekt ötleteket a Tervezői Csoport munkája során értékelte és beépítette a HFS tervezésébe. Egy projektötletben többféle fejlesztést is megfogalmaztak a leendő pályázók.

- **Személyes és telefonos konzultációk a HACS irodai nyitva tartás időszakában.**

Gyöngyös város központjában a HACS könnyebb megközelítése érdekében alirodát nyitottunk, amely lehetőséget biztosít a további helyekről érkezők részére személyes konzultációra.

A munkaszervezet végzi a

- hátrányos helyzetű csoportok bevonásának akvizícióját;
- a térség inaktív egységeinek felkeresését;

2. Tervezés folyamatában részt vevők bemutatása

A HFS tervezési folyamatainak koordinálását az Egyesület munkaszervezete végezte, az Egyesület elnökének jóváhagyásával.

Az Egyesület az előző tervezési ciklus gyakorlatát követve Tervezést Koordináló Csoportot hozott létre 15 fővel. A TKCS tagok bemutatását az **1. számú melléklet** tartalmazza.

A TKCS összetétele szakterület és képviselt szervezet tekintetében is jól reprezentálja a térség lakosságának összetételét. A TKCS tagjai rendelkeznek kellő tapasztalattal közösségi tervezés terén és jól ismerik a térséget és az ott élő embereket. Külső szakértő bevonására nem került sor. A tervezés folyamatába a térség szereplői is aktívan bekapcsolódtak, a falufórumok, a térségi fórumok, és a projektgyűjtő adatlapokon keresztül.

3. Közösségi részvétel által elért eredmények

A HFS tervezése során a közösségi részvétel a fórumokon és a projekt gyűjtőkön keresztül érvényesült a leginkább. Ezen fórumokon, csatornákon keresztül jutott el az információ a TKCS- hoz, a fejlesztési igényekre, a szükségletekre, a lehetőségekre vonatkozóan.

A közösségi részvétel fő eredménye, hogy a TKCS a térség szereplőinek javaslatait, igényeit, szükségleteit figyelembe véve határozta meg az átfogó célt, a specifikus célokat, és az intézkedéseket a HFS kialakítása során.

4. Közösség részvételét alátámasztó események összegzése

A HFS közösségi tervezése során a ütemtervet készítettünk az egyes „ munkafolyamatok” megvalósítására.

A munkafolyamatok, fórumok, TKCS megbeszélések voltak.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
	Nagyrédei Környezetvédők és Hagyományörzők Egyesülete irodája fórum	2023.03.14.	Falusi turizmus. Mezőgazdasági vállalkozók helyi termék feldolgozása. Helyi vállalkozások eszközbeszerzése. Kulturális örökség megőrzése. Rendezvények.	12 fő
	Gyöngyösoroszi Általános Művelődési Központ József Attila Könyvtára fórumok	2023.03.28.	Közösségi szolgáltatások fejlesztése. Közbiztonság javítása.	11fő
	Gyöngyöspatai Művelődési Ház és Könyvtár fórumok	2023.04.11.	Falusi-és borturizmus, hagyományok megőrzése. Kiadvány. Közösségi épületek, terek felújítása, létrehozása. Helyi gyümölcs feldolgozás. Oktatási programok, táborok. Vállalkozások- fejlesztései (Napelemes rendszer telepítése) Civilek fejlesztései.(Edzőterem kialakítása.)	11 fő
	Gyöngyössolymos Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár fórum	2023.05.09.	Turisztikai szálláshelybővítés. Öko-hatékony rendszerek kialakítása. Borászati innovációk, egyedi termékek. Helyi szolgáltatások fejlesztése (Biciklitároló, szerviz központ.)	12 fő
	Halmajugra Községi Ház és Községi Könyvtár fórum	2023.05.16.	Turisztikai szolgáltatásfejlesztés. Közösségi fejlesztések (Multifunkciós sport és közösségi központ. Napelemes kandeláberek.) Oktatás (Tehetséggondozó táborok.)	10 fő
	Visznek Művelődési Ház fórum	2023.06.13.	Turisztikai szálláshelyfejlesztés. Közösségi épületek fejlesztései. Oktatási programok. Rendezvény.	15 fő

online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül TKCS megbeszélések	2022.11.11.	A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetének előkészítése, projekt adatlapok értékelés	6
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2022.11.25.	A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetének előkészítése helyzetfeltárás eredményeinek Swot analízis értékelése	8
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2022.12.02.	A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetének cselekvési terv kialakítása	7
Visonta Polgármesteri Hivatal, Díszterem TKCS megbeszélések	2022.12.08.	A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetének első változat bemutatása.	14
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.03.24.	A települési fórumokon elhangzottak kiértékelése beépítése a HFS tervezésébe	8
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.04.17.	A települési fórumokon elhangzottak kiértékelése beépítése a HFS tervezésébe.	8
Visonta Polgármesteri Hivatal, Díszterem TKCS megbeszélések	2023.05.19.	A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetének módosított változat bemutatása.	15
Visonta Hősök tere 3. Polgármesteri Hivatal Díszterem TKCS megbeszélések	2023.05.30.	Együttműködési lehetőségek módszerei. Projekt bemutatók. Együttműködő partnerkeresés.	14
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.06.05.	HFS tervezés, saját projektek kialakítása	9
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.06.23.	Projekt adatlapok és a települési fórumok kiértékelése, beépítése a HFS tervezésébe.	
online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.07.28.	Cselekvési terv intézkedéseinek kialakítása	7

	online videó konferencia” a Google Meet szolgáltatáson keresztül. TKCS megbeszélések	2023.08.11.	HFS indikátorainak, monitoring rendszerének kialakítása	8

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

A Dél-Mátra HACS akcióterülete területileg összefüggő egység.

Az akcióterület, a Dél - Mátra alkotta térség 24 településből áll, melyből 23 település a Gyöngyösi Járás tagtelepülése és 1 település a Hatvani Járás tagtelepülése. A települések közül rendelkezik egy városi ranggal Gyöngyöspata.

A HACS tervezési és működési területét Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domoszló, Gyöngyóshalász, Gyöngyöspata, Gyöngyössolymos, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi, Halmajugra, Karácsond, Kiszána, Ludas, Markáz, Mátraszentimre, Nagyréde, Nagyfüged, Pálosvörösmart, Szűcsi, Vámosgyörk, Véc, Visonta, Visznek jogosult települések alkotják.

Az akcióterület állandó lakosainak száma 41 285 fő, területe 695,53 km². Ez a lakónépség megfelel az akciócsoporthoz számára előírt 10.000-150.000 fő közötti, a HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságának.

Az akciócsoporthoz földrajzi kiterjedése és természeti erőforrásai biztosítják a fejlesztési stratégia megvalósítását.

A települések egységes, területileg összefüggő, egymással határos területen helyezkednek el, a Mátra déli lábánál. Kiválóak az ökológiai és élőhelyi adottságok, egyedi minőségű táj-specifikus termékek előállítására alkalmasak a termőhelyek. A 24 település mindegyikén a tájhoz, a vidékhez kötődő lakosság él. A térség minden települése szoros együttműködésben, napi kapcsolatban áll egymással. Számítalan közös pályázat és sikeres együttműködés bizonyítja ezt a hulladékgyűjtéstől a környezetvédelem közös megszervezésén túl, a közös szociális ellátórendszer működtetéséig.

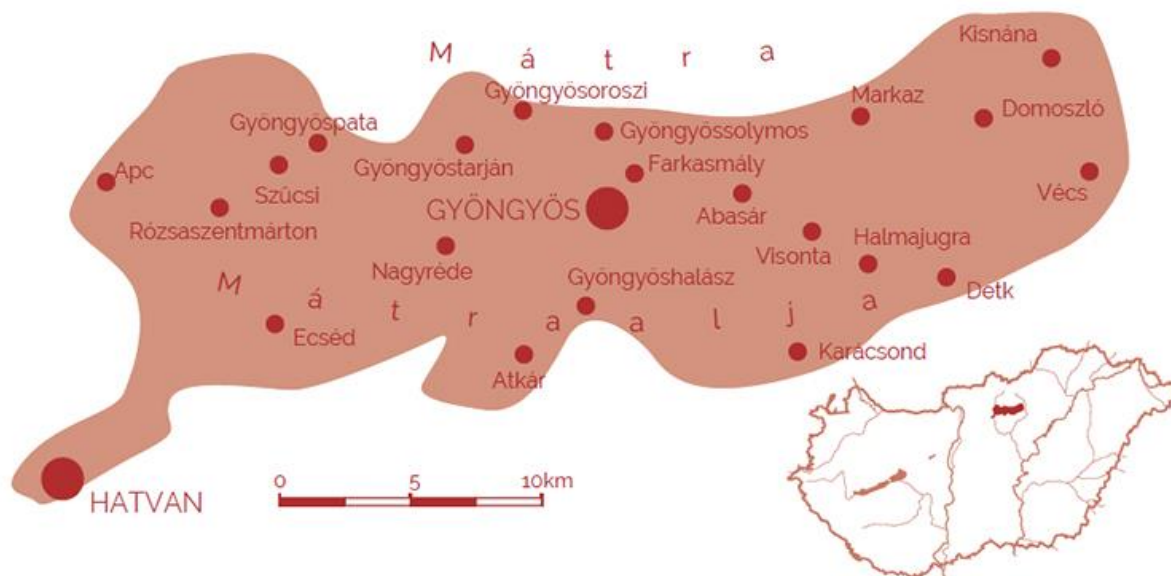
A térségre jellemző az eltérő fejlettségi szintű települések csoportjainak laza hálózata, aszerint, hogy közlekedési folyosó mentén, gazdasági, kereskedelmi centrumot jelentő város közelében vagy ezektől távolabb helyezkednek el. Ez meghatározza a munkahelyek száma és távolsága alapján a jövedelemtermelő képességet, ezáltal az infrastruktúra fejlettségét, a vásárlóerő pedig a helyi vállalkozások életképességét. Általánosan jellemző a betanított munkásokat alkalmazó cégek jelenléte, ebből következően a munkavállalók számának, a munkanélküliségi rátának a gyors változása, csökkenése.

Ásvány- és nyersanyagvagyonok közül építőanyagban való gazdagsága, valamint jelentős lignit szénvagyon emelhető ki. A természeti környezet gazdag, a termálkincs könnyen kiaknázzható, a természetvédelmi területek, az épített örökségek, kastélyok, kúriák száma jelentős.

Mezőgazdasági tevékenységre, és a helyi turizmusra kedvező hatása miatt kiemelkedő a történelmi Mátrai borvidék. A borvidék a Mátra hegység déli lejtőin, kelet-nyugat irányban mintegy 15–20 km széles sávban helyezkedik.

A területen ősi hagyományai vannak a szőlészeti-borászati tevékenységnek. A Mátrai Történelmi Borvidék az ország 22 borvidéke közül területi nagysága alapján a második legnagyobb, a hegyvidékiek között pedig a legnagyobb a mintegy 7.815 hektárral nyilvántartott szőlő ültetvényével.

Mátrai borvidék

Forrás: <https://www.boraszportal.hu/>

- b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.
Leader HACS együttműködési közös projekt megvalósításunk nem volt.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota

- c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtás elérhetőségét a Dél-Mátra Közhasznú Egyesület irodáin keresztül biztosította. A HACS alirodát nyitott Gyöngyös város központjában, amely lehetőséget adott a közösségi közlekedéssel érkezők számára is személyes konzultációra.

A HACS elnökség tagjai a térséget földrajzi értelemben is jól reprezentálta, rajtuk keresztül is könnyű volt a HACS-csal személyes kapcsolatba kerülni. A HACS munkaszervezetének és elnökség tagjainak térségi jelenléte együttesen biztosította a HACS személyes elérhetőségét.

HACS iroda elérhetősége: 3213 Atkár, Tass-puszta, Hrsz.: 0165/15, amely egyben a szervezet székhelye is.

HACS aliroda elérhetősége: Gyöngyös, Szent Bertalan u

A HACS irodák fő kommunikációs csatornái, elérési lehetőségei vezetékies és mobiltelefon, fax és internet eléréssel e-mail.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A HFS célja az aktív befogadás ösztönzése, helyi szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás és képzések szervezésén keresztül, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer. A döntéshozatal folyamatában a támogatási sorrendek felállítása az esélyegyenlőség biztosításának figyelembevételével történik.

A HACS döntést hozó testületében a HBB-ben hét nő szerepel, akik közül egy 40 év alatti fiatal nő.

Az aktív befogadás ösztönzése, az esélyegyenlőség, a megkülönböztetés-mentesség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra a következőképpen valósul meg a HFS-ben:

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégia készítésekor biztosított az esélyegyenlőség meglétét.

Az egyesületi tagokon kívül, a térség minden lakója benyújthatta projektötleteit, fejlesztési elképzeléseit, ezzel a teljes tervezési terület lakosságával partnerség alakult ki. Minden projektötletet fogadtunk, rögzítettünk, és beépítettünk stratégiánkba. Több településen tartottunk fórumokat, igény szerint személyesen is felkerestük az érdeklődőket, a heti 40 órában nyitva tartó ügyfélszolgálatunkon is folyamatos tájékoztatást adunk. Célunk, hogy a pályázati forrásokhoz való hozzájutás lehetőségéről a térségben élők a lehető legszélesebb körben információhoz jussanak, megismerhessük a vállalkozói, civil- és közsféra speciális igényeit, hogy olyan pályázati kiírásokat alakítsuk ki, melyek a térség fejlődését segíthetik elő.

Az intézkedések meghatározásánál törekedtünk az esélyegyenlőségi szempontok legteljesebb körű érvényesítésére, így a térség 24 településéről minden érintett számára biztosítjuk a pályázatok benyújtásának lehetőségét, függetlenül attól, hogy tagjai-e egyesületünknek vagy sem.

Térségünkben négy település, Gyöngyösoroszi, Halmajugra, Nagyfüged és Vécs társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból hátrányos település. Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű települések és csoportok esélyegyenlőségének megteremtésére. Kidolgozott intézkedéseink között több irányul a társadalmi kirekesztés és a szegénység leküldésére, a foglalkoztatás javítására, felzárkóztatási programok kidolgozására.

A HFS külön tartalmaz helyi közösségi szolgáltatások fejlesztésre irányuló intézkedést, amely lehetőséget teremt minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez, ideértve a társadalmi befogadási szolgáltatásokat is. Segítve az embereket a társadalomban való aktív részvételben, beleértve a munkába való visszatérést is.

A HFS tartalmaz a térségben élő emberek készségeinek és képességeinek megerősítésére, fejlesztésére irányuló intézkedést, a foglalkoztatásban és a társadalmi életben való teljes körű részvételük elősegítésére vonatkozó oktatási a képzés támogatásokat. A fogyatékkal élők esélyegyenlőségét a közösségi beruházások esetében projekt arányos akadálymentesítés biztosítja.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt a HFS biztosítja mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Az intézkedések a szegregáció megelőzésére, kiküszöbölésére, a szegénységben élők és az egyéb marginalizált közösségek felzárkóztatására is irányulnak.

4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem

A HFS-nek olyan tevékenységeket támogat, amelyek tiszteletben tartják az EU éghajlat- és környezetvédelmi normáit, prioritásait, és előtérbe helyezik a fenntarthatósági alapelveket, és hozzájárulnak megvalósulásukhoz.

A LEADER HACS-ok jelentős szereppel bírhatnak a mikroközösségek életében, és a folyamatosan fejlődő szemléletformáló képességük segítségével olyan tudással ruházhatják fel a lakosságot, amelynek köszönhetően annak környezettudatossága fokozódik (pl.: hulladék-felhalmozás csökkenés). A digitális világ térnyerésével és az információ terjedésének sebességével a tudatos vásárlás a fiatalabb generációra jellemzőbb inkább. Azonban megfelelő időben és helyzetben, továbbá a megfelelő stratégia alkalmazásával az idősebb generációhoz tartozók is bevonhatóak e körbe, és ha még kis lépést is tesznek, akkor is tettek egy lépést.

A szűkebb-tágabb természeti környezetünk, a Mátra térség minőségének fenntartására, megőrzésére törekszünk.

Ez kiemelt fontosságú a vidéki térségben, ahol a társadalmi és gazdasági fejlődés meghatározó alapját képezi a természeti környezet. Ennek érdekében a HFS tervezése, megvalósítása és a monitoring során külön figyelmet fordítunk a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesülésére.

Már a pályázati kiírások meghatározásakor rögzítjük, hogy nem támogatunk olyan tevékenységet, mely a természeti környezetre káros hatással van. A pályázatok benyújtásakor ösztönözzük az energia-hatékony beruházásokat, a megújuló energiaforrások hasznosítását, a környezettudatos beszerzéseket és a környezettudatos nevelést jelentő programokat.

A közösségi fejlesztések esetén a rendezvények szervezése és a programok lebonyolításakor ösztönözzük a szelektív hulladékgyűjtést.

A Helyi Bíráló Bizottság csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, költséghatékony, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró projektjavaslatot részesíti támogatásban.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A 2014-2020-as és 2021-2022 tervezési időszakban a térségi vonzerő fejlesztésével a Mátra kitűnő adottságainak turisztikai, idegenforgalmi hasznosítása volt a legfőbb célkitűzés, amely magába foglalta a gazdaságfejlesztést, valamint a térség gazdag népi hagyományainak fejlesztését.

Cél volt a lakossági és vállalkozói szolgáltatások növelése, jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, amelyek az itt élők életminőség javulását eredményezték.

A térség civil szervezeteinek, vállalkozóinak és önkormányzatainak fejlesztési nyomán a vidéki életforma a természeti, kulturális és épített örökség megőrzése mellett fennmaradt.

A Dél-Mátra LEADER HACS fő célkitűzésében a legnagyobb hangsúlyt a gazdaságfejlesztés jelentette, amely segítségével vonzóvá tehető a térség.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület rendelkezésére álló fejlesztési forrás 565.096.326.- Ft volt.

A Dél-Mátra 24 településén vállalkozásfejlesztésre, amelyben turisztikai szolgáltatások is szerepeltek 381.626.000.- Ft állt rendelkezésre, míg közösségi szolgáltatásokra 227.2223.000.-Ft állt rendelkezésre.

A térség vállalkozásainak fejlesztése érdekében meghatározott beruházások támogatására szolgáló forrás felhasználása 100% feletti volt.

Az vállalkozások megvalósult fejlesztéseinek tapasztalatai alapján tovább kell folytatni, illetve erősíteni kell a térség mikro-vállalkozóinak akvizícióját. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a gazdasági válság hatásaként a térségben működő mikro-vállalkozások nehéz helyzetbe kerültek, de bizakodók és jelentős turisztikai beruházásokat valósítottak meg.

Az előző tervezési ciklusban támogatás nyert és fejlesztéseket megvalósított vállalkozások projektjei működnek, főként a turisztikai vállalkozók terveznek további fejlesztéseket.

Az eddigi vállalkozásfejlesztések során 4 új munkahely létesült.

A térségi hagyományok megőrzésének területén a fejlesztések hatására a civil közösségek megújultak, megerősödtek, új közösségek jöttek létre. Aktivitásuk az elkövetkező tervezési időszakra is megmaradt.

A LEADER program keretében a közbiztonság javítására szolgáló fejlesztésre jelentős forrást használtak fel az önkormányzatok és civil szervezetek, 10 településen került új kamerarendszer kiépítésre, működésük folyamatos.

Eredményes intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
A Dél-Mátra minőségi helyi termék és szolgáltatás létrehozása gazdasági együttműködések erősítésével.	VP6-19.2.1.-22-1.-17	22	13	56.634.480.-	112%
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	VP6-19.2.1.-22-2.-17	62	39	200.200.000.-	101%
Helyi igényeknek megfelelő oktatás, képzés.	VP6-19.2.1.-22-3.-17	3	0	57.084.870.-	0%
Térségi közösségi szolgáltatások kialakítása.	VP6-19.2.1.-22-4.-17	48	34	150.000.000.-	110%
Öko-hatékony rendszerek kialakítása együttműködések erősítésével	VP6-19.2.1.-22-5.-17	2	1	10.057.328.-	0%
Rendezvények, fesztiválok	VP6-19.2.1.-22-7.-17	7	5	10.082.921.-	99%
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-22-8.-17	31	20	124.792.875.-	101%

Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
A Dél-Mátra minőségi helyi termék és szolgáltatás létrehozása gazdasági együttműködések erősítésével.	VP6-19.2.1.-22-1.-17	22	13	56.634.480.-	112%
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	VP6-19.2.1.-22-2.-17	62	39	200.200.000.-	101%
Helyi igényeknek megfelelő oktatás, képzés.	VP6-19.2.1.-22-3.-17	3	0	57.084.870.-	0%
Térségi közösségi szolgáltatások kialakítása.	VP6-19.2.1.-22-4.-17	48	34	150.000.000.-	110%
Rendezvények, fesztiválok	VP6-19.2.1.-22-7.-17	7	5	10.082.921.-	99%
Helyi fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1.-22-8.-17	31	20	124.792.875.-	101%

Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Együttműködési készségek fejlesztése	VP6-19.2.1.-22-6.-17	0	0	10.000.000.-	0
Öko-hatékony rendszerek kialakítása együttműködések erősítésével	VP6-19.2.1.-22-5.-17	2	1	10.057.328.-	0%

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztróforkockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból. A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A tervezési időszakra vonatkozó Integrált Területi Program négy forrás felhasználási mód alkalmazását teszi lehetővé.

1.) Fenntartható városfejlesztés, 2.) Fejlesztési célterületek (gazdasági tengely, Észak-Heves, Dél-Heves,) 3.) Fejlesztési célok, 4.) Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztése (Heves Vármegye Önkormányzata, Magyar Közút NZrt., Tankerületi Központok)

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok:

Az akcióterület, azaz a Dél - Mátra alkotta térség 24 településből áll. A települések egységes, területileg összefüggő, egymással határos területen helyezkednek el, a Mátra déli lábánál.

A 24 település által határolt terület középpontjában helyezkedik el a járási székhely, Gyöngyös város mely nem része a Helyi Akciócsoport tervezési területének.

Ennek ellenére a járásközpont funkcióját, elérhetőségi és intézményi helyzetét tekintve kiemelt szerepet tölt be a térségben, így a továbbiakban sem hagyható ki a térségre vonatkozó elemzések köréből.

A földrajzi fekvés szerinti elhelyezkedés adja a települések helyzeti energiáit.

Hegyvidéki település 2db Mátraszentimre, és Pálosvörösmart, dombvidéki település 16 db, síkvidéki település 6 db. A hegyvidéki területeken erős az aktív turizmus, míg a dombvidéki területeken a szőlő és borturizmus a jelentős.

A települések helyi energiáit egyrészt a lakónépesség illetve a település helyi adottságai adják.

A térség településeit népességszám alapján döntően kistelepülések, hiszen öt kivételével

1000 fő feletti a lakosságszám. Mátraszentimre aprófalú 418 fő lakossal, míg, Kisnána, Ludas, Pálosvörösmart, Vécs kistelepülés 1000 fő alatti lakosságszámmal. Gyöngyöspata városi ranggal rendelkezik.

A dombvidéki települések döntően szőlő- és bortermelő települések, míg a síkvidékiek gabonatermelők. Öt település ipari településeknek nevezhető ugyanis a lakosság nagy részének a megélhetését gyári munkahelyek adják.

Közlekedés-földrajzi szempontból az ország kelet-nyugati irányú közlekedési folyosója, az M3 autópálya és az elsőrendű országos főútvonal a 3-as, emelhető ki, mely a járáson halad át. A főváros a térségből egy-másfél órán belül érhető el. Jellemző útvonal még a 24-es út, mely Gyöngyöst a Mátrán keresztül Egerrel összekötő utat jelöli.

Ezen kívül összekötő utak és egyéb, burkolt utak jellemzik a térséget.

A kistelepülések elérhetőségét kevésbé jó minőségű utak biztosítják. Fontos, hogy a korlátozott megközelíthetőség ellenére e településeket továbbra is becsatoljuk a térség vérkeringésébe. A közúti közlekedés feltételeinek megteremtése, valamint javítása fejlesztendő területként azonosítható, természetesen a fenntartható fejlődésnek megfelelően a természeti környezet megóvása mellett, hiszen napjainkban a falvak elérhetőségének korlátai jelentős mértékben befolyásolják egy település demográfiai folyamatát, az elnéptelenedést, illetve annak ütemét.

A járás legtávolabbi pontjáról Gyöngyös 30 perc alatt érhető el. A város és agglomerációja mind gazdaságilag, mind közlekedési szempontból, illetve a szolgáltatási kapcsolatokat tekintve is szorosan együttműködnek.

Gyöngyös nem okoz jelentős népesség elszívást, mint az ország más területein jellemző, köszönhető ez a környező települések környezeti adottságainak, lehetőségeinek. Budapest közelsége (78 km) viszont jelentős hátrányt jelent a képzett munkaerő elszívó hatásával.

A vasúti infrastruktúrája jónak mondható. Egy országos vasútvonal szeli át a térség keleti részét (Budapest– Miskolc– Kassa-Hidasnémeti), melyről Gyöngyös felé egy leágazás húzódik, a járás települései közül Vámosgyörköt (vasúti csomópont), Adácsot és Ludast érintve.

Környezeti adottságok:

A Dél-Mátra Helyi Akciócsoport a Mátra és a Mátraalja déli területeit foglalja magába.

A Mátra, mint az Északi-középhegység része, származása szerint Európa legnagyobb fiatal vulkáni övezetéhez tartozik. A Tarna és a Zagyva völgye között terül el, s itt emelkedik hazánk két legmagasabb csúcsa az 1014 m-es Kékes és a 964 m magas Galyatető.

A Mátrát több jól elkülöníthető részre lehet felosztani. Délnyugatról a Jobbágyi község fölött található Nagy-Hársas lepusztult vulkáni kúpjával kezdődik. A hegytől északra fokozatosan emelkedő előhegyekkel a Nyugati-Mátra a Muzsla csúcsával tetőzik. Az ún. Központi-Mátra a Mátrabérc fennsíkjából, a Galyatető és a Kékes vulkáni kúp csoportjaiból áll. Meredek hegyoldalak, kőfolyások, törmeléklejtők, suvadások váltogatják egymást zárt bükkösökkel borítva. Délre lankásabb, párhuzamos völgyek futnak le, melyek közül legmeghatározóbb tájosztó vonal az ún. Nagy-völgy. A Nagy-patak völgyével párhuzamosan alakult ki a Mátra "főbejárata" Mátrafüredtől Mátraházáig.

A Mátraalja erdőmentes, szőlőkkel borított megművelt tájairól szinte átmenet nélkül jutunk az erdős hegyi tájba. Keletre a Saskő 898 m-es ormának meredek letörése után a Keleti-Mátra 650 - 750 m magas hegyei sorakoznak. A hegység északi részét Mátralábának nevezik. Elszórt, kb. 250 - 400 m magas kis vulkáni kúppal borított dombvidék ez, már többnyire művelt mezőgazdasági földekkel.

A térség természeti adottságainak szempontjából jellemzően a mérsékelt meleg – száraz, és a mérsékelt meleg – mérsékelt száraz éghajlati hatások érvényesülnek.

A térségben tapasztalt napsütéses órák száma 2013-ban 1900-2000 óra között alakult, ez az érték bizonyos mértékben kedvező a mezőgazdasági kultúrák termesztéséhez. Az évi középhőmérséklet jellemzően 10°C alatti (8,5-10 °C), míg a vegetációs időszak középhőmérséklete 15,5-17 °C. Az évi átlagos csapadékmennyiség 550-700 mm. A hótakaróval borított napok száma a sík részeken 35 nap alatt, dombvidéken ezen érték felett található. Az uralkodó szélirány változó, elsősorban nyugati és északnyugati szelek jellemzik. Az átlagos szélesebesség 2-3 m/s.

A térség nagyobb része a déli területek általában a száraz, vízhiányos területek közé sorolható. A terület felszíni vizeit a Zagyva gyűjti össze, mely a Mátra nyugati felének vizeit is gyűjti. Legfontosabb mellékfolyója a Tarna, melybe a térség felszíni vizei is tartanak. A térség jelentősebb vízfolyásai még a Rédei-, Tarján-, Toka-, Száraz-, Gyöngyös-, Mérge-, Bene-, Domoszlói-patak és a Tarnóca. Ezek a vízfolyások többnyire jelentéktelen vízhozamúak, esetenként csak időszakosak. Nem ivóvíz célú felhasználást szolgáló mesterséges tározók találhatóak Adács, Domoszló, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Szúcsi, Nagyréde, Markaz területén.

A térség eredeti természeti adottságai a sokoldalú és többcélú területhasznosítás feltételeit (szőlőművelés, kertgazdaság, erdőgazdálkodás, mezőgazdaság, öko- és gyógyturizmus, bányászat) biztosítják. A földterületek java része barna erdőtalaj.

A Mátra, mint a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságához tartozó Tájvédelmi Körzet jelentős természeti értékeket képvisel. A Tarjánka - szurdok szigorúan védett természetvédelmi terület, a Sár hegyen több mint tíz különböző védett növénytárulás található.

A térség legjelentősebb környezeti problémája a Mátra Erőmű külszíni lignit bányáinak csak részben rekultivált területei, melyek jelentős, és maradandó tájsebeket okoztak, akárcsak a Gyöngyösorosziiban átmenetileg bezárt ércbánya nyomán visszamaradt nehézfém-szennyezés.

Több településen található bányák. Jellemző a domborzati viszonyokból adódó vízelvezetési problémák jelensége is, mely minden települést érintenek. Megoldásuk csak térségi szinten koordinált együttműködéssel képzelhető el.

Igen jelentős változás történt 2007-től a területhasználati módok közül a szőlőművelési ágban. A térség természeti adottságaiból adódóan a hagyományos szőlőművelés területe jelentősen lecsökkent, jelenleg mintegy 6500, ha területen folyik szőlőtermesztés.

Kulturális erőforrások:

A 24 településről egységesen elmondható, hogy a palóc népi hagyományok nagymértékű hatást gyakoroltak az itt élőkre. Ennek nyomai főként a népi épített örökségben, a kulturális hagyományokban és a gasztronómiában fedezhetők fel.

A gazdag történelmi múlt emlékeit őrzik a számos településen megtalálható kúriák és kastélyok, melyek egykor többek között nemesi családok tulajdonában álltak, mint a Bíró, Baldácsy és Borhy családok. Ezen épületek egy része funkciójukat veszített, felújításra szorulók, más részük közművelődési, egészségügyi és szociális feladatokat ellátó

intézményként funkcionálnak. A népi építészet jellegzetes motívumait magukon viselő lakóházak több településen pl Abasár, Detk, Markaz tájházként működnek, melyben a kiállításra került tárgyakon keresztül a régi falusias életmód és hagyományok bemutatása a cél.

A hagyományörzés civil szerveződések formájában is megjelenik, hiszen számos községben a település múltjának megőrzése, hagyományainak ápolása, bemutatása céljából különböző civil szervezetek (kulturális, tánc, hagyományörző egyesületek) jöttek létre és működnek. A települések régi és új hagyományai megjelennek a különböző rendezvények alkalmával is, melyek közül számos térségi szinten is jelentős rendezvény pl szüreti napok, lovas napok, boros-toros).

A római katolikus valláshoz köthetően több településen még ma is fontos ünnepnek számít a búcsú, ezek közül is kiemelkedik a Gyöngyöshalászhoz tartozó Kárméluska, mint búcsújáró és zarándokhely. A kulturális örökségnek számító épületek közül az elmúlt években több településen tájházak, közösségi épületek újulhata meg.

A térség sokrétű turisztikai lehetőségeinek még mindig vannak kiaknázatlan területei, melyet figyelembe kell venni a stratégia céljainak kidolgozásánál is.

A társadalom állapota:

A térség lakosság száma 2022. január 01. adatai alapján 41 285 fő, mely 2000 óta (45 000 fő) gyakorlatilag folyamatosan csökken. Az utóbbi 10 évben 652 fővel csökkent az itt élők száma.

Még mindig a legnépesebb település a térségben Nagyréde 3184 fővel, a második Karácsond 2811 fővel és a harmadik Gyöngyössolymos 2724 fővel. Mind a három település más és más helyi energiákkal rendelkezik. Mátraszentimrén és a hozzá tartozó üdülő településrészeken (Ágasvár, Bagolyirtás, Fallóskút Galyatető, Mátraszentistván, Mátraszentlászló) laknak a legkevesebben

418 –an, utána következik Pálosvörösmart 591 fővel majd Vécs 623 fővel.

A demográfiai viszonyok alakulását a kisebb és perifériusabb elhelyezkedésű településeken nagymértékben befolyásolja a terület gazdasági fejletlensége, a helybeli foglalkoztatás korlátozott volta és választékhiánya, amely az egyébként képzett helyi fiatalok elköltözéséhez vezet. A helyben foglalkoztatottak aránya ugyanis a legtöbb kistelepülés esetében 10-20% közötti.

Természetes szaporodás, fogyás alakulása:

Természetes szaporodás, fogyás, azaz a születések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve a térségben -7,78 ezrelék, amely az országos átlaghoz képest -6,4 ezrelék kedvezőtlenebb.

Négy településen pozitív (Halmajugra 4, Gyöngyösoroszi 5,86, Nagyfüged 1,19, Visonta 6,72 ezrelék Vécsen 0, a többi településen negatív a mutató, azaz több a halálozás, mint a születések száma, a települések elöregedők. Ezek közül kiemelkedik Vámosgyörk -24,18 ezrelék, Abasár -16,6 ezrelék és Mátraszentimre -17,05 ezrelék.

A vándorlási egyenleg az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve. Ez a szám a térségben 2017-től folyamatosan emelkedő, 2021-ben 6,98 % volt. A növekedést a város ipari parkjában megjelenő nagy ipari cégek munkaerő igénye indukálta. Gyöngyöshalászon megkezdte működést az egyik legnagyobb hazai gumigyár. A környező falvakban Adács, Karácsond, Vámosgyörk jelentősen megnőtt a bevándorlási egyenleg, míg a HACS peremén lévő településekről Szűcsi, Vécs az elvándorlás volt a jellemző.

Állandó népességen belül a 0-14 évesek arányának alakulása:

Az állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya a térségben az utóbbi 10 évben 7,2 % körüli.

A térség települései esetében jelentős különbségek mutatkoznak. A legnépesebb ebben a korosztályban Nagyfüged és Gyöngyösoroszi ahol 22% az arány. Legalacsonyabb százalék Abasár (11,97%), Gyöngyössolymos (11,99%) és Markaz (11,07%).

Állandó népességen belül a 60 évesek aránya a térségben 2011 óta folyamatosan emelkedik.

A 2021 év adatai alapján 20,2% a 65 év felettiek aránya.

Még mindig a legmagasabb a 60 év felettiek aránya Vámosgyörkön (24.89%), és Abasáron (23,57%).

Az elmúlt években, a Dél-Mátra térségben nemcsak a lakosság száma csökkent, hanem a korosztályi csoportok összetétele is megváltozott. A térségben a népességszám csökkenése folyamatos, várhatóan az öregedés tovább fog gyorsulni, ami a szociális ellátás területén további intézkedéseket tesz szükségessé. Megfigyelhető, hogy a változások összefüggésben vannak a települések nagyságával, a közlekedés-földrajzi helyzetével. A kisebb, kedvezőtlenebb elérhetőségű falvak jobban, a nagyobb, a természeti és gazdasági térben jobb pozícióban lévők pedig kisebb arányban öregednek el. A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya a 2011. adatok alapján, térségi szinten 4%, körüli. Azonban Halmajugrán, Gyöngyösoroszipan, Gyöngyöspatán, Nagyfűgeden, Karácsondon jelentős számú cigány közösség él.

A legújabb adatok alapján a térségben a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya 44%, a legalább érettségizettek aránya 35% a 18 éves és idősebb népesség arányában. A felsőfokú végzettségűek aránya a térségben 10,%.

A 24 településen jelentős számú civil szervezet tevékenykedik. 1000 lakosra 5,11db szervezet jut. Ez az utóbbi 10 évben szinte változatlan. Ebben nincsenek benne azok a civil szerveződések, amelyek Gyöngyösre vannak bejegyezve, de térségi hatásuk, tevékenységük több településen is kifejtik. Legtöbb civil szervezet a szabadidő és sport területén, tevékenykedik. Több településen aktív munkát végeznek a polgári védelemmel, tűzoltással, környezetvédelemmel, településfejlesztéssel, hagyományőrzéssel, valamint nő a kulturális területen ténykedő civil szervezetek száma. Az utóbbi két évben a hagyományőrző egyesületek tevékenysége, aktivitása nőtt.

A társadalmi helyzet bemutatását szolgálja a regisztrált bűncselekmények száma. A térségben ezer lakosra 2011 évben 11,63 db bűncselekmény jutott, mely csökkenést jelent az utóbbi 10 év viszonylatában. A települések „igyekszenek” térfigyelő kamerarendszereket kiépíteni LEADER támogatásból.

A személyi jövedelemadó-köteles jövedelem-adóval csökkentett értéke egy lakosra vetítve a térségben 2000 óta folyamatosan növekszik. 2021 évben 1.439.504.-Ft volt az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem.

A települések közül még mindig Markazon a legmagasabb az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem

(1 738.703.-Ft), majd Visonta (1.538.168.-Ft). A legalacsonyabb értékeket Gyöngyösoroszipan (831.883.- Ft) találjuk.

Törekednünk kell az életminőség, életszínvonal emelésére, ehhez a munkahely-teremtésre, a belföldi jövedelemszint további emelésének biztosítására.

A gazdaság helyzete:

A gazdaság szerkezetét, a mikro- és kisvállalkozások helyzetét a Gyöngyös város közelsége meghatározza. Az ipari park szabad kapacitásának is köszönhetően a város a közepes és nagyvállalkozások jelentős részét magához vonzza. Ezért a térség többi településeire jellemzően a kis- és közepes vállalkozások települnek, melyek profilja rendszerint igazodik a közelben lévő nagyvállalkozás igényeihez. Az 1 - 9 főt foglalkoztató vállalkozások száma jelentősen nem változott az évek alatt. Gazdasági kapcsolatok, együttműködések a térségen belül és tágabb kiterjedésben változó képet mutatnak. A szolgáltatások, a könnyűipar, az elektronika területén kifejezetten jó, míg a mezőgazdasághoz, és a turisztikához kapcsolódó vállalkozások között nem megfelelő az együttműködés mértéke, melynek javítása kulcsfontosságú a térség jövője szempontjából.

A térség a településeken működő 10 legnagyobb vállalkozása közül speciális helyzetére való tekintettel a Mátra Erőmű Zrt, a legjelentősebb munkaerőt foglalkoztató szervezet Visontán található, valamint Gyöngyöshalászon az Apollo Tyres gumigyár. Szerepük a helyi vállalkozásokra és munkavállalókra kiemelkedő. Nagy foglalkoztatók még a JÁSZPLASZTIK Kft, amely műanyagipari termékek feldolgozását végezi, a Markazi székhelyű K& V Nemzetközi Fuvarozással foglalkozó cég, a Detki Kecs, a Gyöngyöspatai Havas Gazda.

A térség 24 településén főként szolgáltatást végző kis és mikro vállalkozások találhatók.

Ha a foglalkoztatottak arányát vizsgáljuk megállapítható, hogy az utóbbi 10 évben folyamatosan csökkent a nyilvántartott álláskeresők arány a HACS településein. 2021 éves adat szerint 1394 fő az állás keresők száma. Ez köszönhető annak, hogy a város ipari parkjában jelentős számú nagy cég található.

Az álláskeresők korszertint megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a 25 év alattiak álláskeresők arány 19,77%, míg a 45 év felettek arány 47,99%.

A legtöbb regisztrált munkanélküli a hátrányos helyzetű településeken van, Gyöngyösorosi (122 fő), Adácson (115 fő), a legkevesebb Visontán (26 fő),

A helyi önkormányzatok iparűzési adóbevétele nagyon eltérő, függ a településen működő vállalkozások számától-bevételeitől. Településszinten jelentős a szórás.

A regisztrált vállalkozások száma 1000 lakosra vetítve az utóbbi 10 évben lassú csökkenést mutat.

A vállalkozások között a legnagyobb számban az őstermelők vannak, a szőlő és bortermelők.

A társas vállalkozások közül a legtöbb mikro vállalkozás, amelyek a nagy ipari cégeknek beszállítói.

A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma a térségben 2010 óta kisebb-nagyobb ingadozásokat mutat, amely jelenleg mintegy 860- 870 db férőhely.

A települések közül Mátraszentimre rendelkezik a legtöbb férőhellyel, aztán Gyöngyöspata következik, majd Gyöngyössolymos végül Markaz. A többi településen, Viszneken, Kispánán az utóbbi években LEADER támogatásból valósultak meg szálláshelyek.

Átlagos tartózkodási idő a falusi szálláshelyeken 2 nap, ami nem a legkedvezőbb.

Jelenleg térségünkben négy, a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet által kedvezményezett település található.

Gyöngyösorosi, Halmajugra, Nagyfüged és Vécs társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település, Gyöngyösorosi, Halmajugra és Vécs emellett a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé is tartozik

7.2 SWOT analízis

A SWOT analízis részletes tartalmát a 2. számú melléklet tartalmazza.

A helyzetfeltárás és a SWOT elemzés során vizsgáltuk a Dél-Mátra HACS térségének és településeinek erősségeit, gyengeségeit, valamint a külső lehetőségeit, és veszélyeit.

A SWOT elemzés elkészítése során öt tématerületet elemeztünk: természeti adottságok és értékek, épített környezet és infrastrukturális adottságok, termelési adottságok és környezet, humán erőforrás adottságok, valamint életmód életviteli szokások és kulturális örökség.

A Dél-Mátra térség helyi fejlesztési szükségletét az elemzések során nyert információk alapján, a térségi fórumok, tájékoztatók, személyes konzultációk, az eddig beérkezett projektgyűjtő adatlapok feldolgozásának eredményeként határozta meg.

A HFS stratégia fő irányvonalát a jövőkép, az átfogó és specifikus céljai foglalják magukban. A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület által lefedett 24 település tekintetében, offenzív és fejlesztő stratégia kidolgozása válik szükségessé.

Az elemzések során fejlesztési szükséglet fő irányát ismét turisztika területén határoztuk meg, itt találtunk egyfajta hiányt, ami további kitörési pont lehet.

A térség azonban évek óta küzd azzal a problémával, hogy kihasználatlanok a természeti és kulturális erőforrásokban rejlő turisztikai lehetőségek.

Hiányoznak a turizmus területén az újszerű, együttműködésen alapuló fejlesztések, melyek csökkenthetik gyengeségünket és veszélyeinket.

A térség nem tudja "megmutatni" magát közös nagy rendezvény fesztivál keretében.

Az elemzések során a térség gazdasági szereplők körében is találtunk egyfajta hiányt, így a fejlesztési szükséglet fontos elemeként értékeltük.

A HFS lényeges eleme a 24 településen működő gazdasági szereplők lakossági szolgáltatások számának és azok minőségének növelése.

Az ipari park szabad kapacitásának is köszönhetően a város a közepes és nagyvállalkozások jelentős részét magához vonzza. 2023-ig mintegy 15 nagy ipari üzem települt be, amely a települések munkaerejét felveszi. Azonban a falvak lakossági szolgáltatásai nem bővültek.

A települések lakói lassan elvesztik évszázados hagyományait a szőlő és bortermelés valamint a gyümölcsstermelés terén.

Ezért szükséges a minőségi helyi termék és szolgáltatás létrehozása, fejlesztése.

A térség társadalmi helyzetének elemzése során hagyományok megőrzése, az élhetőbb környezet kialakítása terén találtunk egyfajta hiányt, így fejlesztési szükséglet fontos elemeként értékeltük.

A térség hagyományainak elvesztését veszélyeztető folyamat a képzett munkaerő elvándorlása az alvó falvak kialakulása, ami azt jelenti, hogy a lakosság jelentős része csak az esti, éjszakai időszakot tölti a településen, a falu életében nem vesznek részt, illetve ha igen a saját „városi kultúrájukat” követik. Az épített és kulturális örökség szempontjából fontos, hogy az épületek megőrizték azokat a még fellehető értékeket, amelyek a vidéki életformából adódnak, lehetőséget biztosítva arra, hogy a közösségi tevékenységek tovább folytatódjanak. A közbiztonság erősítését szolgáló beruházások megvalósítása is igen jelentős fejlesztési terület.

Tehát szükség van térségi közösségi szolgáltatások kialakítására.

Fontos fejlesztési terület:

- a térség humán erőforrás-potenciáljának folyamatos fejlesztése
- együttműködési készségek fejlesztése

<p>ERŐSSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Főútvonalak kiépítettsége - Történelmi borvidék - Helyi humán kapacitás - Kulturális hagyományok ápolása - A térség idegenforgalmi fejlesztése iránti elkötelezettség - Műemlékekben való gazdagság - 	<p>LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Európai Uniós források infrastruktúrafejlesztésekre - Kulturális és környezeti értékekre épülő turisztikai kereslet élénkülése <ul style="list-style-type: none"> - Információs Technológiák terjedése - Környezettudatos, életmód fejlesztési programok, oktatások. - Civil szervezetek együttműködésének erősödése - Helyben való foglalkoztatás növelése
<p>GYENGESÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyenként nem megfelelő falukép, hagyományoktól eltérő faluszerkezet - Vonzerőt jelentő szervezett programok hiánya - Alacsony szintű együttműködés - A munkanélküliek nagyobb hányada szakképesítéssel nem rendelkezik illetve alacsony végzettségű. - Alvó falvak kialakulása - Társadalmi partnerség alacsony szintje 	<p>VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gazdasági, társadalmi környezet kiszámíthatatlansága, bizonytalansága - Települések elöregedése. - A képzett munkaerő további elvándorlása. - Fiatalok elvándorlása - Civil szervezetek forráshiánya - Ökológiai megoldások hiánya.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségeként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségeként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségeként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségeként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképeivel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

Vonzó Dél-Mátra - fejlődő gazdaság, élhetőbb környezet, megőrzött hagyományok.

A jövőképben szereplő három terület „gazdaság, környezet, hagyomány” együttes fejlesztése a térség lakosságának életminőség javítását eredményezi.

8.1 A stratégia célhierarchiája

Átfogó célok:

- Fejlődő gazdasági szereplők a térségben.
- Turisztikai vonzerő növelése.
- Megőrzött hagyományok.

Specifikus célok:

- a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése: Ebben tervezési időszakban a Dél-Mátra HACS mikro vállalkozásokat kíván támogatni.

- helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése:
- közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése: kulturális, természeti és épített értékek, örökségek megőrzése közösségi tevékenységek és beruházások támogatásával,
- kedvezőtlen szociális helyzetben élők felzárkóztatásának ösztönzése, esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás javítása: térség humánerőforrás-potenciáljának folyamatos fejlesztése képzésekkel, oktatásokkal és infrastruktúra biztosításával
- megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten: Öko-hatékony rendszerek és tevékenységek támogatása
- helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása: társadalmi befogadás elősegítése, Rendezvények, táborok szervezése

A választott célok indokai:

A Dél-Mátra Helyi Fejlesztési Stratégiájában kitörési pontként a térség vonzerejében rejlő lehetőségek kihasználása áll. A vonzerő növelésén határozzuk meg a települések turisztikai szolgáltatásainak növelését, a helyi termékek előállítását, a civil szervezetek - hagyományőrző csoportok- aktivitásának erősítését.

MIT KÍVÁNUNK ELÉRNI, MEGVÁLTOZTATNI

- A jelenleg kihasználatlanok az természeti és kulturális erőforrásokban rejlő turisztikai lehetőségeket aktivizálni.
- Helyi lakossági szolgáltatások növelését.
- Helyi lakosság életminőségének javítását.
- Térségi innováció tevékenységet ösztönözni.
- A fiatalok és a képzett munkaerő elvándorlásának megállítását
- Térségi szereplők- önkormányzat, civil szervezet, vállalkozás- együttműködésének erősítését.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

9.1.1. Dél-Máttra helyi termékek és helyi szolgáltatások fejlesztése

1) Az intézkedés megnevezése:

Dél-Máttra helyi termékek és helyi szolgáltatások fejlesztése

2) Specifikus cél:

a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése
helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése:

Ebben tervezési időszakban a Dél-Máttra HACS mikro vállalkozásokat kíván támogatni.

3) Indoklás, alátámasztás:

A térség 24 településére jellemzően csekély számú mikro és- kisvállalkozások települnek, melyek profilja rendszerint igazodik a közelben lévő nagyvállalkozás igényeihez és kevésbé az adott településen élő lakosság szolgáltatásainak igényeihez. A településeken a lakossági szolgáltatások növelésére jelentős az igény.

Az utóbbi időben felértékelődött a térség turisztikai vonzereje. A Felső-Máttra jelentős turisztikai vonzerőt is jelent.

A térség települései jelentős helyi hagyományokkal, kulturális és természeti értékekkel rendelkeznek, amely lehetőséget nyújt az alternatív turizmus egyes területeinek művelésére.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- építés,
- eszközök, gépek, technológiák beszerzése.
- kisléptékű infrastruktúra kialakítása
- megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása
- marketing tevékenység

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- projektterv minősége,
- térségi szempont
- humán erőforrás

9) Tervezett forrás:

a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 147.000.000.- Ft

b) a támogatás intenzitása:

termelő beruházások: 65%

nem termelő beruházások: 95% (A beruházás nem járhat gazdasági tevékenységgel, a támogatást igénylő hat abból profitot, és a projekt eredményének mindenki számára ingyenesen elérhetőnek, látogathatónak, igénybe vehetőnek kell lennie.)

Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása esetén legfeljebb 80%,

c) a projektméret korlátai: 500.000.—12.000.000.- ft

d) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hó

12) Kimeneti indikátorok:

Új munkahelyek száma: 3 db

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 15db

9.1.2. Térségi közösségi szolgáltatások kialakítása, fejlesztése

1.) Az intézkedés megnevezése:

Térségi közösségi szolgáltatások kialakítása, fejlesztése

2.) Specifikus cél:

Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.

3.) Indoklás, alátámasztás:

Az épített és kulturális örökség szempontjából fontos, hogy az épületek, a közterületek megőrizték azokat a még fellelhető értékeket, amelyek a vidéki életformából adódnak, lehetőséget biztosítva arra, hogy közösségi tevékenységet ellátó szolgáltató közösségi terek alakuljanak át. A civil szervezetek feladataik ellátását jelentősen nehezíti a forráshiány, az ebből adódó hiányos eszközellátottság, infrastrukturális háttér. A civil szervezetek működése elősegíti az élhető falu kialakítását.

4.) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- építés
- eszközök, gépek, technológiák beszerzése
- megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása
- kisléptékű infrastruktúra kialakítása
- marketing tevékenység

5.) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Egyéb, pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6.) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7.) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8.) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- projektterv minősége
- térségi szempont,

9.) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 160.000.000.- Ft
- támogatás intenzitása:
  - közösségi célú nem termelő beruházások: 95% (A beruházás nem járhat gazdasági tevékenységgel, a támogatást igénylő nem realizálhat abból profitot, és a projekt eredményének mindenki számára ingyenesen elérhetőnek, látogathatónak, igénybe vehetőnek kell lennie.)
  - termelő beruházások: 65%
  - megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása esetén legfeljebb 80%,
- a projektméret korlátai: 500.000.—12.000.000.- ft
- a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10.)A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024.I.félév

11.)A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:24 hó

12.) Kimeneti indikátorok:

- Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 10 db
- Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 5 db

9.1.3. Oktatási programok, táborok,

1.) Az intézkedés megnevezése:

Oktatási programok, táborok,

2.) Specifikus cél:

Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása, kedvezőtlen szociális helyzetben élők felzárkóztatásának ösztönzése, esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás javítása

3.) Indoklás, alátámasztás:

Térséghez kötődő, térségi sajátosságokra alapuló oktatása, képzése hiányzik. Szociálisan hátrányos helyzetűek életminőségét javítását, felzárkóztatását elősegítő programok, képzések, tanfolyamok, programok hiányoznak. Vécs településen Mentorház kialakítása, a térség hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében. Természeti értékeinkre alapozott környezettudatosság fejlesztése hiányzik.

Környezettudatos nevelés, oktatás gyakorlati bemutatója zöld iskoláknak, óvodáknak hiányzik.

4.) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- építés
- eszközök beszerzése
- kisléptékű infrastruktúra kialakítása
- tanfolyamok, táborok, képzések szervezése
- rendezvényszervezés
- megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása
- marketing tevékenység

5.) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Egyéb, pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6.,) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7.) A jogosultak köre:

- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8.) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- projektterv minősége
- térségi szempont,

9.) Tervezett forrás:

a.) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:50.000.000.- Ft

- mentor ház kialakítása: 30.000.000.- Ft
- oktatás, képzést, társadalmi kohézió erősítését szolgáló fejlesztések 20.000.000.-Ft

b.) a támogatás intenzitása:

- közösségi célú nem termelő beruház: 95% (A beruházás nem járhat gazdasági tevékenységgel, a támogatást igénylő nem realizálhat abból profitot, és a projekt eredményének mindenki számára ingyenesen elérhetőnek, látogathatónak, igénybe vehetőnek kell lennie.)
- termelő célú beruházás: 65%
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása esetén legfeljebb 80%,

c.) a projektméret korlátai: 250.000.—2.500.000.- Ft

- mentor ház kialakítása 30.000.000.-Ft

d.) a támogatás módja:hagyományos költségelszámolás

10.)A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:2024.I. félév

11.)A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:24 hó

12.)Kimeneti indikátorok:

- megvalósult rendezvények száma:3 db
- képzésben, tanácsadásban ismeretcsereben résztvevők száma: 80 fő

9.1.4. Rendezvények, együttműködési készségek fejlesztése

1.) Az intézkedés megnevezése:

Rendezvények, együttműködési készségek fejlesztése

2.) Specifikus cél:

Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása.

3.) Indoklás, alátámasztás:

A HACs tervezési területe egybeesik a történelmi hagyományokkal rendelkező Mátrai Borvidékkel. A térség települései jelentős helyi hagyományokkal, természeti értékekkel rendelkeznek. Ezek az adottságok lehetőséget nyújtanak a sokszínű rendezvények szervezéséhez. Térségi szintű, mikrotérségi szintű rendezvények, programok hiányoznak.

Az épített, természeti és kulturális örökség értékeit bemutató, fesztivál jellegű nagy rendezvények hiányoznak.

Természeti értékeinkre alapozott környezettudatosság fejlesztése hiányzik. Hiányoznak a térség értékeit bemutató helyi és térségi kiadványok.

4.) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- eszközök beszerzése
- kisléptékű infrastruktúra kialakítása
- rendezvények, fesztiválok szervezése
- marketing tevékenység

5.) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Egyéb, pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6.) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7.) A jogosultak köre:

- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8.) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,

9.) Tervezett forrás:

a.) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 35.000.000.- Ft

b.) a támogatás intenzitása:

- legfeljebb 95%. (A beruházás nem járhat gazdasági tevékenységgel, a támogatást igénylő nem realizálhat abból profitot, és a projekt eredményének mindenki számára ingyenesen elérhetőnek, látogathatónak, igénybe vehetőnek kell lennie.)
- megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása esetén legfeljebb 80%,

c.) a projektméret korlátai: 250.000.—2.500.000.- Ft

d.) a támogatás módja: hagyományos költségszámolás

10.) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév

11.) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hó

12.) Kimeneti indikátorok:

- megvalósult rendezvények száma: 10 db

9.2. Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

Térségek közötti együttműködés keretében a már elfeledett Mátrai borút hagyományát kívánjuk feléleszteni.

A Mátrai borvidék az ország 22 borvidéke közül területi nagysága alapján a második legnagyobb, a hegyvidékiek között pedig a legnagyobb a mintegy 6500 hektárnyi nyilvántartott szőlőültetvényével. A Máttra hegység déli lejtőin, Tarna és a Zagyva folyók által határolt területen terül el, mintegy 15-20 km széles sávban.

A kétezres éves borkultúrában rejlő fejlesztési lehetőségek kibontakoztatása a célja a Dél-Máttra Közhasznú Egyesület, a Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület, és a Cserhátalja Vidékfejlesztési Egyesület összefogásának, amely során újra életre kell a Dél-Mátrai Borutat.

Az **együttműködés célja** a három térség sajátosságainak megfelelő bor, mint helyi termék népszerűsítése, a bortermelő tevékenység hagyományos feldolgozásának bemutatása, a bor piaci keresletének növelése, gasztronómiai hagyományok ápolása és fejlesztése, a kulturált borfogyasztás bemutatása, új kisközösségek létrejöttének elősegítése.

Célcsoportunk azok az idelátogató turisták, a helyi, környékbeli lakosok, akik a térség iránt a borászat iránt érdeklődőknek, borászok, turisztikai szolgáltatók, kereskedők.

A Dél-Mátrai Borút egy bejárható útvonal, mely mentén megjelennek a térség jeles borásza, vendéglátóhelyei, látnivalói, szállásadói, és egyéb szolgáltatásai. Az egész borvidéken áthúzódó borúton a klasszikus turistaprogramok összekapcsolódhatnak a tájjellegű gasztronómiával, történelmi nevezetességek megtekintésével.

A tervezett borútnak mind a négy elemét, a helyszínt, a bort és a szőlőt, a tájértékeket, a helyi szolgáltatásokat kívánjuk fejleszteni.

A borút népszerűsítését rendezvényekkel, borkóstolással, idegenvezetéssel egybekötve kívánjuk megvalósítani. Fejlesztés tartalma: építés, eszközbeszerzés, kiadvány, ismeretterjesztő oktatás. Fejlesztés forrásigénye: helyszínenként maximum 20.000.000.-Ft. A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület, mint HACs területén öt település bevonásával 100 millió Ft a tervezett forrásigény.

- b) Egyéb együttműködések megvalósítása
A KAP ST időszakában nem tervezünk egyéb együttműködések.

9.3. Kommunikációs terv

Célcsoport meghatározása:

Primer csoport – a Dél-Mátra Közhasznú Egyesület tervezési, működési területén belül

- Dél-Mátra Közhasznú Egyesület tagsága
- 24 önkormányzat, vállalkozások, civil szervezetek, egyházi szervezetek, közigazgatási intézmények
- Dél-Mátra Közhasznú Egyesület működési területéhez tartozó 24 település lakossága
- 24 település potenciális pályázói
- Dél-Mátra Közhasznú Egyesület szakmai partnerei
- Együttműködő, de LEADER programban nem jogosult települések (Gyöngyös, mint járás központ) önkormányzata intézményei, civil szervezetek és vállalkozások

Szekunder csoport – tervezési és működési területen kívül

- A Mátra iránt érdeklődők
- Turizmus iránt érdeklődők
- Helyi termékek iránt érdeklődők

Kommunikációs eszközök, és tevékenységek:

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület az alábbi kommunikációs eszközöket alkalmazza a tevékenységek típusainak bemutatására:

Személyes kapcsolattartás: A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület munkaszervezete a hét minden munkanapján ügyfélfogadást biztosít a munkaszervezet irodájában, valamint tervezi egy Gyöngyösi aliroda megnyitását. Ezen kívül fórumokon, rendezvényeken, való megjelenéssel, személyes tanácsadással segítjük a térségi kommunikációt. Egyesületünk fontos kommunikációs eszköze a nyilvános fórumok megtartása, járási, mikro-térségi szinten. A potenciális pályázók, érdeklődők számára e fórumok a kérelmek kiírásának időszaka és a benyújtási határidő közötti időpontban kerülnek meghirdetésre és megszervezésre. Ugyanakkor a kérelem kifizetési időszakokban, és más vidékfejlesztéssel kapcsolatos pályázati időszakokban is az adott témáról szervezünk fórumokat.

Telefon: A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület rendelkezik több mobil telefonnal és vezetékes telefonnal is.

Ezen telefonszámok a www.delmatra.hu oldalon is megtalálhatók. A telefonon történő kapcsolattartás a többség számára a leggyorsabb ügyintézési mód, azonban hátránya, hogy tartalmilag egyáltalán nem teljeskörű, valamint a telefonon történő kommunikáció nem rögzített, nem visszakövethető.

Honlap: Egyesületünk önálló weboldalt működtet. Weboldal elérhetősége: www.delmatra.hu.

E-mail: e-mail címünk: info@delmatra.hu. A tagsággal a kapcsolattartás legjellemzőbb formája az e-mail. Csoportos levélküldésre alkalmas levelező listánk rendelkezésre áll.

HACs dokumentumaihoz és a HACs-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása,

visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja;

A HACS-ról szóló információkat legkönnyebben és legrendezettebb módon a www.delmatra.hu weboldalon érik el az egyesületünk munkája iránt érdeklődők.

A honlap menürendszere és kialakítása, az ott található információk rendszerezése, mind a felhasználói szokásokat követik.

A kezdőoldalon keresztül minden keresett információ menüpont modulokba rendezve áll rendelkezésre, az átláthatóság kiemelt szempontja szerint szerkesztve. Az aktuális HACS információk és hírek mellett, térségi rendezvényekkel, a tagsággal, pályázatokkal találkozhat az oldalra ellátogató.

A honlapon kiemelt helyen szerepelnek a kapcsolattartási adatok és elérhetőségek. Azonnali információcserére és visszacsatolási lehetőségre az online kommunikáció mellett személyesen a fórumokon, rendezvényeken, és az iroda nyitvatartási idejében van lehetőség. Ezek mellett napi szinten e-mailes és telefonos kommunikáció a legjellemzőbb. Az egyesület fórumain és rendezvényein szintén lehetőség van az információ cserére. A munkaszervezet igény szerint tart beszámolókat képviselőtestületi üléseken vagy szakmai programokon.

A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása;

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesületnél a kommunikációval kapcsolatos feladatokat a munkaszervezetben foglalkoztatott kollégák látják el.

A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve;

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) tervezési időszakában külön kiemelt figyelmet fordítunk a megfelelő tájékoztatásra. A fórumok, műhelymunkák során a legfontosabb témákat vitattuk meg, illetve kértük a jelenlévők véleményét a minél átfogóbb társadalmi bázison alapuló tervezés érdekében.

A legfontosabb témák, amelyek megvitatásra kerültek, kerülnek:

- a HFS kidolgozás menetének ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, SWOT analízise
- a KAP ST programokról szóló legfontosabb információk átadása (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- a kérelem beadás rendje (beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- tájékoztatás a kérelmekhez kapcsolódó dokumentációról, a formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségéről.

Az Egyesület weboldala a helyi közösséggel kapcsolatos információk fontos tárhelye.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve.

A LEADER forrás működési keret terhére történik a kommunikációs feladatok végzése.

A felmerülő költségek a jelentős része a honlap működtetése, valamint a tájékoztató anyagok költsége.

Az éves költségigény 600 000 Ft.

A költségek a 2023 – 2027-es évekre vonatkoztatva, éves bontásban egyenlő részarányt képviselnek, 2023 évben 100.000.-Ft, majd 2024- 2027 évek között évente 600.000.- Ft

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Térségünk északról a Mátra vonulataitól, déli irányban a Hevesi-dombság lankáin át az Alföld síkjáig terjed. A páratlan domborzati viszonyokon túl számos természeti, kulturális és turisztikai értékkel bír a dél-mátrai térség, amelyekre az itt élők igen büszkék. Itt található Magyarország második legnagyobb történelmi borvidéke, a Mátrai Borvidék. A 24 település mindegyikén a tájhoz, a vidékhez kötődő, és abból élő szorgos lakosság él. Palóc hagyományokra méltán büszkék az itt élők, ősi magyar hagyományokkal, szokásokkal rendelkeznek.

A Dél-Mátra térsége tele van, olyan kincsekkel, értékekkel, melyek mellett a hétköznapokban hajlamosak vagyunk elmenni, mert olyannyira természetessé vált a létezésük, hogy észre sem vesszük őket, vagy nincs is tudomásunk róla.

Csaknem minden településen található jelentős műemlék, kúria, tájház. Ezek az értékek őrzik magukban a térség történelmi gyökereit, népi hagyományait, művészeti kultúráit.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület saját projektként egy önálló, többkötetes kiadványt tervez létre hozni a Dél-Mátra épített örökségeit bemutató kúriák, egyházi műemlékek, templomok, tájházak, várak, kastélyok, látnivalóiból.

A kiadvány létrehozásának célja, a térség épített örökségeinek, művészeti alkotásainak, összegyűjtése, bemutatása. A kiadvány gazdag fotóanyagból és szöveges leírásból áll. A projekt innovatív eleme, hogy kiadványban szereplő épületek négy évszak különböző arcát mutatva jelennek meg.

Dél-Mátra térségről jelenleg nem áll rendelkezésre ilyen jellegű kiadvány.

Fejlesztés tartalma: kiadvány készítés

Fejlesztés forrásigénye: 7.000.000.-Ft.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfeleléstől a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
  - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
  - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
  - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
  - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
  - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
  - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
  - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
  - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.

- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál, a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület munkaszervezete eddigi munkája során is nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy támogatásban részesült projektek megvalósítását nyomon kövesse.

A 2023-2027 közötti program működtetése során két lényeges feladat megoldását végezzük.

- a program hatékony végrehajtását, programirányítás
- annak mérését, hogy a program elérte-e a kívánt hatásokat

Fő lépéseink:

Helyi felhívás előkészítése

A 2023-as stratégia intézkedéseinek beruházási jellegű fejlesztéseinek célzottan került beépítésre a kötelező fejlesztést népszerűsítő, közösségépítő rendezvények tartása és annak előzetes bejelentése az Egyesületünk számára, melyek segítségével mindig értesültünk egy befejezett térségi projektről. Támogatási kritériumok alapján a helyi termék előállító, mikro-vállalkozó és turisztikai szolgáltató pályázók kötelesek a fejlesztéssel érintett tevékenységről a megvalósulást követően információt szolgáltatni a Dél-Mátra HACS részére, melyek a megfelelő adatbázisban szerepeltetésre is kerültek.

Az indikátorok definiálása, a célok meghatározás.

Az indikátorok definiálása a célok meghatározása az intézkedés leírásoknál történik meg.

Meghatároztuk azokat az adatokat, amelyek segítségével mérjük a felhívások kapcsán, a HFS-ben megadott indikátorokat.

A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

Meghatároztuk azokat az adatokat, majd a jelentésekhez, adatszolgáltatásokhoz szükségesek.

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük fél évente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként és döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során.

Monitoring

A HACS munkaszervezete a HFS végrehajtása során folyamatosan figyelemmel kíséri a beérkezett pályázatokat és a nyertes pályázatokat és a megvalósuló projekteket.

A támogatói okirattal lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor összegzése szakasz zárásakor történik. A kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek Államkincstár által történő jóváhagyása alapján gyűjtött adatok. A pályázó adatszolgáltatása önkéntes. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás - gyűjtése folyamatos, összegzése félévente történik.

Ellenőrzés

A monitoring rendszer működése biztosításra kerül az elsődleges adatforrásokból származó adatok pontosságának vizsgálata, melynek elemei:

- Formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e a mezőben)
- Logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét).

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	0	0	20	50	70	80	0

Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	0	0	0	0	0	0	0
Képzett megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	0	0	0	0	0	0	0
	Napelemes fejlesztések		0	0	0	0	0	0	0
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	0	1	2	3	0
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	0	0	0	0	0	0	0
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu”	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-

	stratégiák száma								
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkal érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	3	6	13	15	0
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	0	2	5	6	8	10	0
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	2	3	4	5	0
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	5	10	12	13	0

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Dél-Mátra helyi termékek és helyi szolgáltatások fejlesztése	0	50	50	40	7	147	37
2.	Térségi közösségi szolgáltatások kialakítása, fejlesztése		40	50	50	20	160	40
3.	Oktatási programok, táborok	0	0	40	5	5	50	23
4.	Rendezvények, együttműködési készségek fejlesztése	0	5	10	10	10	35	9
5.	Saját projekt Dél-Mátra értékei és kincsei	0	0	7	0	0	7	2
	Összesen		95	157	150	42	399	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	26	26	26	26	104
Animációs költségek	0	1	0,5	0,5	0,5	2,5
Egyéb tervezett bevételek	0	0	0	0	0	0
Összesen	0	27	26,5	26,5	26,5	106,5

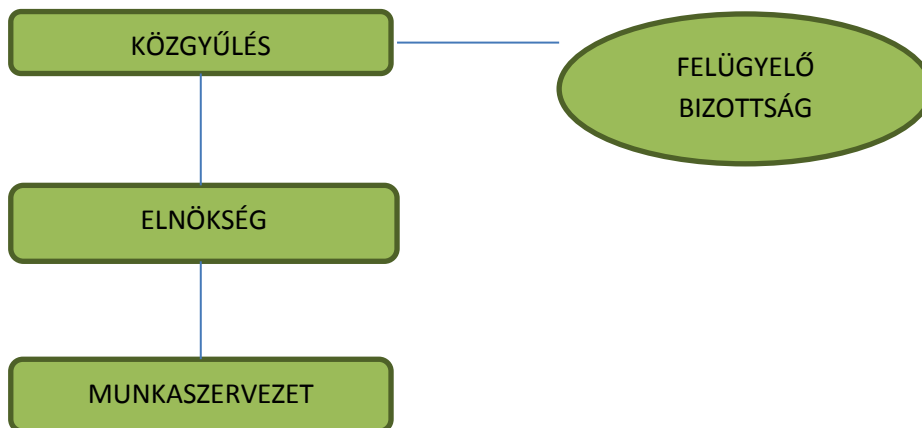
Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

1. számú melléklet:

A Dél-Mátra HACS összetétele

A HACS szervezeti felépítése:

A Dél-Mátra HACS Elnökségének összetétele

Képviselet szervezet	
Elnök:	
Fodor János	Visznek Községi Önkormányzat
Alelnökök:	
dr. Lakatos Rozália	Halmajugra Községi Önkormányzat
Szekeres Jánosné	Zéta Kulturális Egyesület
Elnökségi tagok	Képviselet szervezet
Cseh Antal	Olga-Major Kft.
Varga Lászlóné	Együtt Gyöngyöspatáért Baráti Kör
Földi Csaba	Karácsond Községi Önkormányzat
Vámosné Szepes Katalin	Markaz Községért Alapítvány
Szabó Ferenc	Kárméluska Megmentéséért Alapítvány
Petes Imréné	Együtt Abasárért Egyesület

Az Elnökség az Egyesület delegáltakból álló ügyvezető szerve, amely 9 tagból áll. Az Elnökség tagjait a közgyűlés választja.

Az elnökség összetételénél a kiválasztás elve egyrészt az volt, hogy tükrözze a HACS tagság szférák szerinti megoszlását (a civil szféra képviselje magát nagyobb arányban), későbbiekben az IH iránymutatásának figyelembe vétele.

A HACS elnökség összetétele 2019.december 02-től a következő: 3 fő a közszéfera képviselöte, 1 fő az üzleti szféra, és 5 fő a civil szféra képviselőinek aránya.

Az egyesületet 51 alapító tag alapította. A HACS tagság magánszemélyekből, civil szervezetekből, vállalkozásokból, és önkormányzatokból áll. A HACS tagság összetétele az alapítás óta mintegy 20%-al növekedett. Jelenleg a HACS taglétszáma 62.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület tagjainak száma **2022. december 31-én 62 fő.**

A tagság szektoronkénti megoszlása a következő:

Önkormányzatok	25
Civil szervezetek	22
Vállalkozások	8
Magánszemélyek	6

Az Egyesületbe felvételüket kérhetik azok a természetes és jogi személyek, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, amelyek az Egyesület célkitűzéseit elfogadják. A tagsági jogviszony írásbeli belépési nyilatkozattal, a közgyűlés döntése alapján jön létre. Az Egyesület felveszi tagjai közé a legalább két tag írásos ajánlásával rendelkező csatlakozni kívánó személyt vagy szervezetet.

Az Egyesület tagjává választást a jelölt, a megfelelően kitöltött és aláírt belépési nyilatkozat benyújtásával kérelmezheti. A nyilatkozathoz, amennyiben jogi személy kéri felvételét mellékelni kell a jogi személy igazolását arról, hogy nevében ki járhat el képviselőként az Egyesület tagságában. Az egyesület tagságából legalább két tag írásos ajánlásával ellátott belépési nyilatkozatot az Egyesület munkaszervezetéhez kell benyújtani. A kérelmet az elnök vagy elnökhelyettes(ek) terjeszti(k) a Közgyűlés elé, és az egyesület rendes tagjává választásáról a Közgyűlés dönt nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel. Az Egyesült tagjait egyenlő jogok illetik meg, jogukat a tagok személyes aktivitás útján gyakorolják.

A tagság település szintű összetételéről megállapítható, hogy átlagosan egy-egy településről 2-3 tagja van az egyesületnek, amely az önkormányzatokon kívül döntően civil szervezet.

A tervezést koordináló csoport tagjai

	Képviselet szervezet	Tapasztalt, szakterület
Fodor János	Visznek Községi Önkormányzat	agrármérnök
Dr. Lakatos Rozália	Halmajugra Községi Önkormányzat	jogász
Cseh Antal	Olga-Major Kft.	agrármérnök, vállalkozó
Varga Lászlóné	Együtt Gyöngyöspatáért Baráti Kör	óvodapedagógus
Földi Csaba	Karácsond Községi Önkormányzat	pénzügy
Kiss Viktor	Gyöngyöstarján Községi Önkormányzat	közigazgatás
Szarvas László	Visonta Községi Önkormányzat	informatika
Szabó Ferenc	Kárméluska Megmentéséért Alapítvány	tanár, ifjúság, idős korosztály
Vámosné Szepes Katalin	Markaz Községért Alapítvány	idősgondozás, közösségfejlesztés
Szekeres Jánosné	Zéta Kulturális Egyesület	tanár, ifjúság
Petes Imréné	Együtt Abasárért Egyesület	tanár, közösségfejlesztés, idős korosztály
Bernáth Magdolna	egyéni vállalkozó	turizmus, vállalkozó
Danyi Benedekné	Benter'07 Kft	vállalkozó
Bagossyné Ragó Zsuzsanna	Zéta Kulturális Egyesület	pénzügy

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének meghatározásához a LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia Tervezési útmutató 2023-2027- Programozási időszak KAP Stratégiai Terv c. dokumentumot használtuk kiinduló pontként és a hivatkozott dokumentum alapján az alábbiak szerint terveztük meg.

A HACS feladatai:

Egyesület feladatai (közgyűlés, elnökség):

- a helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is,
- a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektívkritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják
- pályázatok kiválasztása során, a kiválasztási eljárásban egy 40 év alatti fiatal nő részvétel biztosított
- a pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösség-vezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének mérlegelése

Az Egyesület elnökségének tagjait az egyesület Közgyűlése választja meg általában nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel, 5 év időtartamra.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület elnöksége 9 tagból áll, tagjai az elnök, az elnökhelyettesek (2 fő) és az elnökségi tagok (6 fő). Az elnökségi ülésre – annak tárgykörére figyelemmel – estenként további tagok hívhatók meg. Az elnökség feladata, hogy két közgyűlés közötti időszakban segítse a hatékony működést, biztosítsa a közgyűlés által meghatározott feladatok végrehajtását, valamint a térségben a LEADER program megvalósulását.

Az Egyesület Közgyűlése dönt a Helyi Fejlesztési Stratégia elfogadásáról, és annak végrehajtásával kapcsolatos vonatkozó intézkedésekről.

Munkaszervezet feladatai:

1. pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását
2. támogatási kérelmek befogadása, ügyintézése, értékelése,
3. pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából,
4. a közösség-vezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoring tevékenysége,
5. a HBB részére a támogatási kérelmek döntési javaslatainak előkészítéséhez az értékelési és pontozási javaslat elkészítése

A 2023-2027 közötti időszakban a működési és animációs tevékenységek elvégzése érdekében a vállalt infrastrukturális környezet kialakításra került, a feltételek biztosítva vannak.

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület munkaszervezetet tart fenn a működési és animációs tevékenységek elvégzése érdekében.

A munkaszervezet címe: 3213 Atkár, Tass-puszta, Hrsz.: 0165/15.

A munkaszervezet 3 helységből álló irodát működtet, mely mobiltelefon, telefon/fax, internet eléréssel, számítógépes munkaállomásokkal van felszerelve.

A munkaszervezet a beszámolási időszakban 3 fő, az Egyesület alkalmazásában álló munkatárssal működik, melyből egy fő munkaszervezet vezető, főállásban heti 40 órában foglalkoztatott munkavállaló. Az Egyesület 2 főt részmunkaidőben heti 20 órában foglalkoztat munkaviszony keretében.

A munkatársak megfelelő szakirányú végzettséggel, szakismerettel és tapasztalattal rendelkeznek.

A HACS döntéshozó testületének bemutatása:

A Dél-Mátra Közhasznú Egyesület közgyűlése egyszerű többséggel választja meg a HBB testületét 5 év időtartamra. A HBB 5 tagból és 9 póttagból áll. **A HBB tagok között van egy fiatal 40év alatti nő.**

HBB feladata:

Az HBB a Helyi Fejlesztési Stratégia elfogadása után annak végrehajtásával kapcsolatos vonatkozó intézkedések alapján, a felterjesztett döntési javaslatokról döntési rangsort állít fel.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

A pályázatok értékelését, feldolgozását az adott pályázat beérkezésétől folyamatosan a munkaszervezet végzi. A feldolgozás után a munkaszervezet a Helyi Bíráló Bizottság elé terjeszti értékelésre a pályázatot. A Helyi Bíráló Bizottság a HFS-ben megfogalmazott intézkedés alapján készült felhívásban kidolgozott pontozás alapján értékeli az adott pályázatot. A HBB tagjai szavazással döntenek a pályázatok rangsorolásáról. A HACS a HBB működését ügyszabályozza.

Helyi Bíráló Bizottság tagjai:

	Képviselet szervezet	
Fodor János	Visznek Községi Önkormányzat	HBB tag
Dr. Lakatos Rozália	Halmajugra Községi Önkormányzat	HBB tag
Cseh Antal	Olga-Major Kft.	HBB póttag
Varga Lászlóné	Együtt Gyöngyöspataért Baráti Kör	HBB póttag
Földi Csaba	Karácsond Községi Önkormányzat	HBB póttag
Kiss Viktor	Gyöngyöstarján Községi Önkormányzat	HBB póttag
Szarvas László	Visonta Községi Önkormányzat	HBB póttag
Szabó Ferenc	Kárméluska Megmentéséért Alapítvány	HBB póttag
Vámosné Szepes Katalin	Markaz Községért Alapítvány	HBB póttag
Szekeres Jánosné	Zéta Kulturális Egyesület	HBB tag (alelnök)
Petes Imréné	Együtt Abasárért Egyesület	HBB tag
Bernáth Magdolna	egyéni vállalkozó	HBB póttag
Danyi Benedekné	Benter'07 Kft	HBB tag (elnök)
Bagossyné Ragó Zsuzsanna	Zéta Kulturális Egyesület	HBB póttag

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

	Közigyűlés	Elnökség/ Döntéshozó testület	Helyi Bíráló Bizottság	Munkaszervezet	Tervezést Koordináló Csoport
A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.	Döntés	Döntés	-	Végrehajtás: jogszabályok és eljárásrendek követése	-
A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.	-	-	Döntés	Előkészítés	-
A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Előkészítés	Előkészítés
A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozás által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Jogszabályi megfelelőség biztosítása	Előkészítés
Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.	-	-	-	Döntés előkészítés bírálatra	-
Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a IH részére a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.	-	-	Kiválasztás, döntés jóváhagyás	KÜ benyújtás	-

2. számú melléklet

SWOTT Analízis

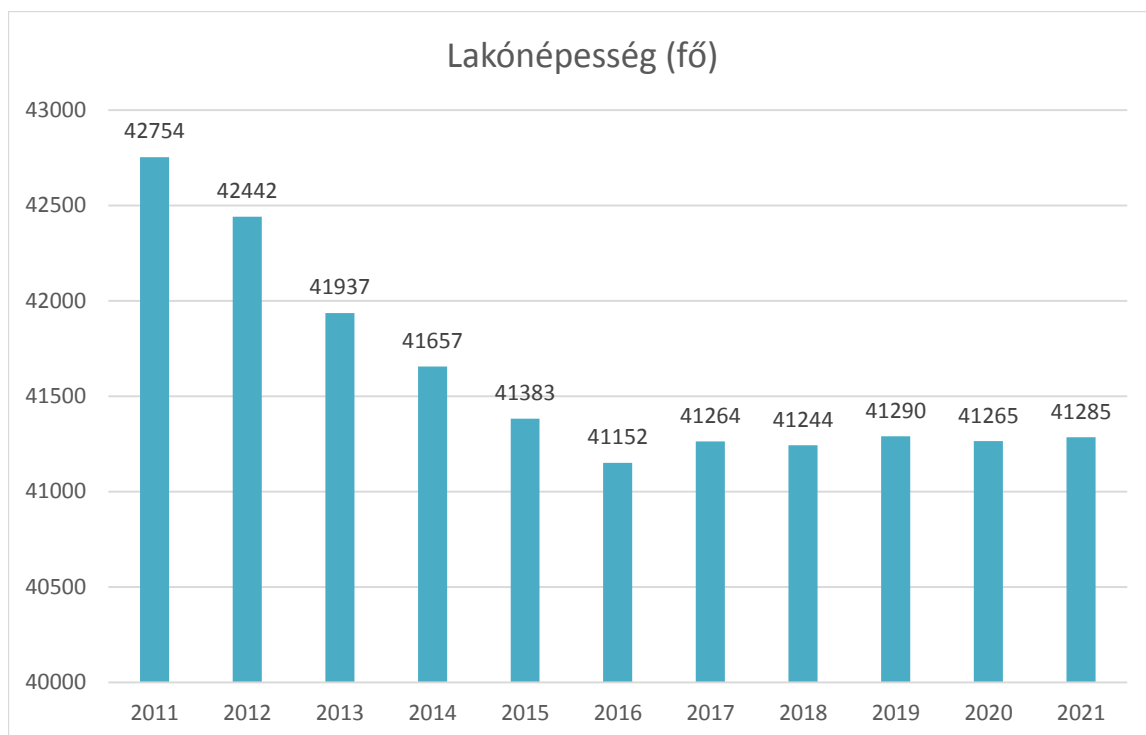
2. Épített környezet, infrastrukturális adottságok	
Erősségek (belső)	Gyengeségek (belső)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Főútvonalak kiépítettsége 2. Energia-ellátó rendszerek kiépítettsége 3. <u>Műemlékekben való gazdagság</u> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kerékpárutak hiánya 2. Helyenként nem megfelelő falukép, hagyományoktól eltérő faluszerkezet 3. Sok műemlék elhanyagolt, állapota miatt nem látogatható 4. Felújításra váró turisztikai vendéglátóhelyek 5. <u>Az alternatív turizmus infrastruktúrája hiányzik</u>
Lehetőségek (külső)	Veszélyek (külső)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Európai Uniós források infrastruktúrafejlesztésekre 2. Hazai források (Magyar falu program) 2. <u>Kulturális és környezeti értékekre épülő turisztikai kereslet élénkülése</u> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hazai és nemzetközi támogatásokra épülő beruházások finanszírozásának bizonytalansága, infláció hatása miatt.
3. Termelési adottságok, környezet (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás)	
Erősségek (belső)	Gyengeségek (belső)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hagyományos minőségi mezőgazdasági termelés, jelentős zöldség és gyümölcs kultúrák 2. Történelmi borvidék 3. Számos kulturális nevezetesség 4. A térség idegenforgalmi fejlesztése iránti elkötelezettség 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A vállalkozások területi eloszlása egyenetlen (a vállalkozások 77%-a Gyöngyösön van) 2. A turisztikai infrastruktúra hiányos. 3. Térségi marketing tevékenység általános hiány. 4. Vonzerőt jelentő szervezett programok hiánya 5. Települések közötti érdekkülönbségek 6. Alacsony szintű együttműködés. 7. A mezőgazdasági termékek alacsony szintű helyi feldolgozása. 8. Kihasználatlan minőségi zöldség és gyümölcstermesztési potenciál. 9. Kiépületlen a helyi termékek termelést, feldolgozást, szállítást és értékesítést koordináló logisztikai hálózat. 10. Innováció tevékenység hiánya. 11. Erdei iskola hiánya

Lehetőségek (külső)	Veszélyek (külső)
1. Kulturális és környezeti értékekre épülő turisztikai kereslet élénkülése 2. Öko-pontok kialakítása 3. Natúrparkokhoz való csatlakozás 4. REL-hez való csatlakozás	1. <u>Hazai és EU támogatásokra épülő beruházások finanszírozásának bizonytalansága (nem kedvezményezett járás, infláció)</u> 2. Gazdasági, társadalmi környezet kiszámíthatatlansága, bizonytalansága. 3. Ökológiai megoldások hiánya.
4. Humán erőforrás adottságok (munkaerő, iskolai végzettség, egészségi állapot)	
Erősség (belső)	Gyengeség (belső)
1. A regisztrált munkanélküliek aránya az országos átlagnál kedvezőbb. 2. Helyi humán kapacitás.	1. <u>A képzett munkaerő elvándorlása.</u> 2. A munkanélküliek nagyobb hányada szakképesítéssel nem rendelkezik illetve alacsony végzettségű. 3. A roma népesség beilleszkedési, felzárkóztatási problémái 3. Vállalkozási ismeretek hiánya
Lehetőség (külső)	Veszély (külső)
1. <u>Információs Technológiák terjedése.</u> 2. Vállalkozási képzések beindítása.	1. Települések előregedése. 2. A képzett munkaerő további elvándorlása. 3. <u>A multinacionális cégek szakképesítést nem igénylő munkakörökben foglalkoztatnak.</u>
5. Életmód, életviteli szokások, kulturális örökség	
Erősség (belső)	Gyengeség (belső)
1. Kulturális hagyományok ápolása. 2. Aktív egyházi élet.	1. Egysíkú kulturális élet. 2. <u>Térségi identitástudat alacsony szintje</u> 3. <u>Társadalmi partnerség alacsony szintje</u> 4. <u>Alvó falvak kialakulása</u> 5. Változásokkal szembeni érdektelenség.
Lehetőség (külső)	Veszély (külső)
1. Környezettudatos, életmód fejlesztési programok, oktatások. 2. Civil szervezetek együttműködésének erősödése 3. Helyben való foglalkoztatás növelése.	1. Fiatalok elvándorlása 2. <u>Alvó falvak kialakulása</u> 3. Települések előregedése 4. Leszakadó rétegek növekedése. 5. Civil szervezetek forráshiánya

3 számú melléklet

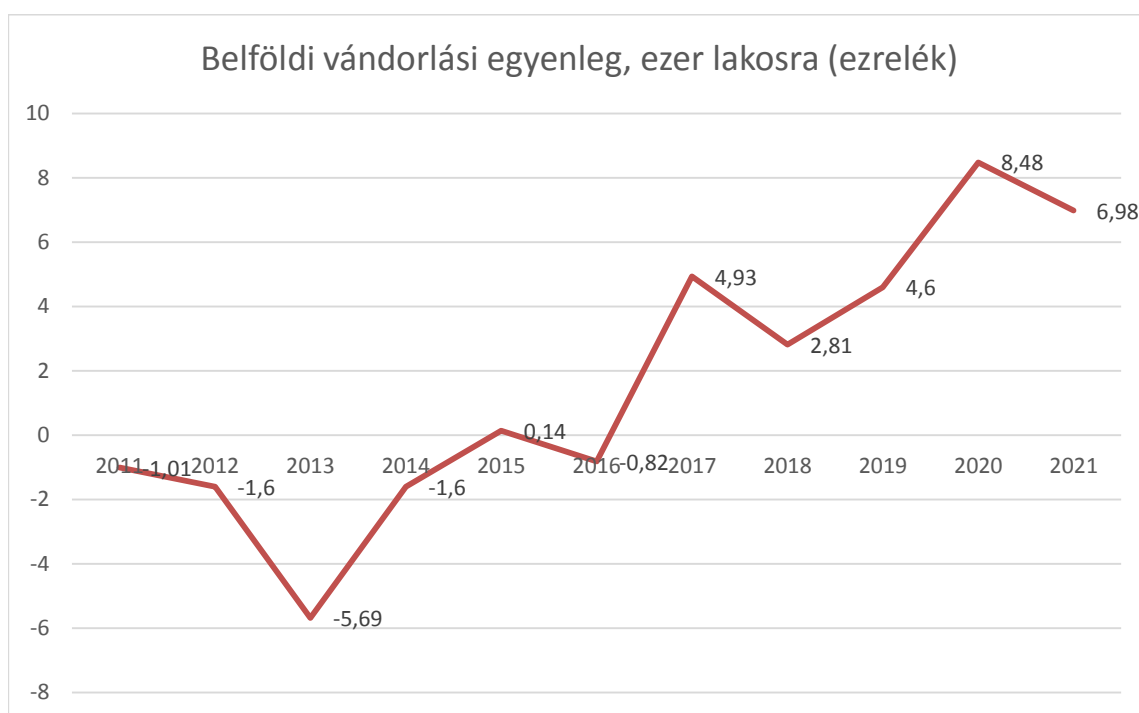
LEADER - Helyi Fejlesztési Stratégiák tervezését támogató adatok:

Lakónépesség (fő)

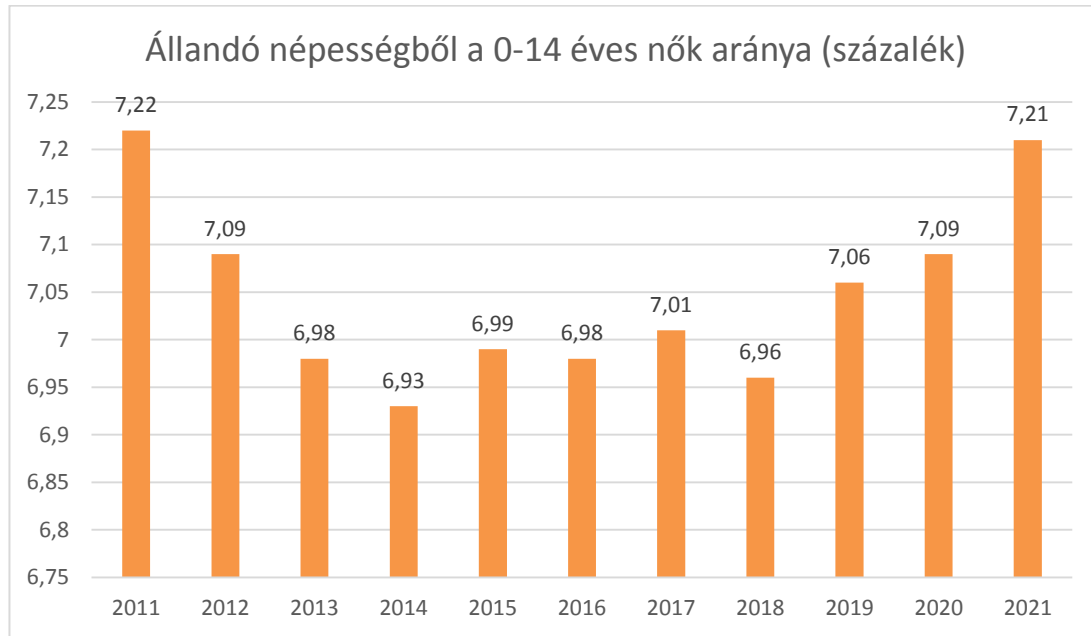
1. ábra: Lakónépesség

Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)

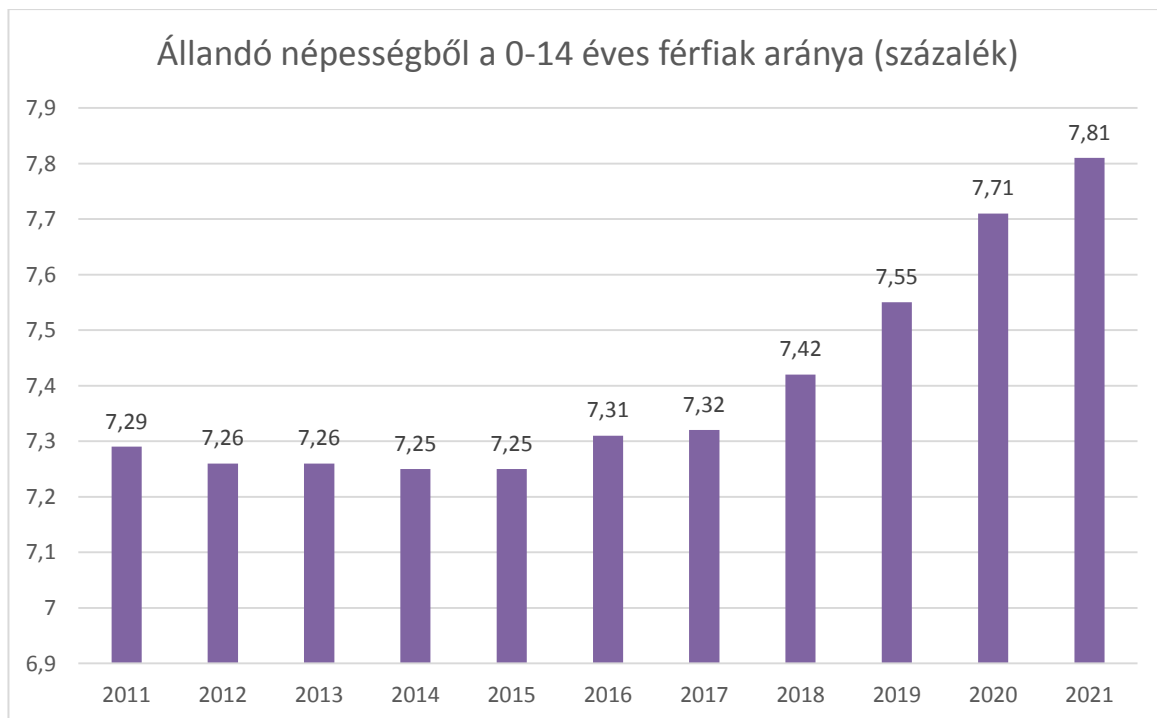

2. ábra: Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra

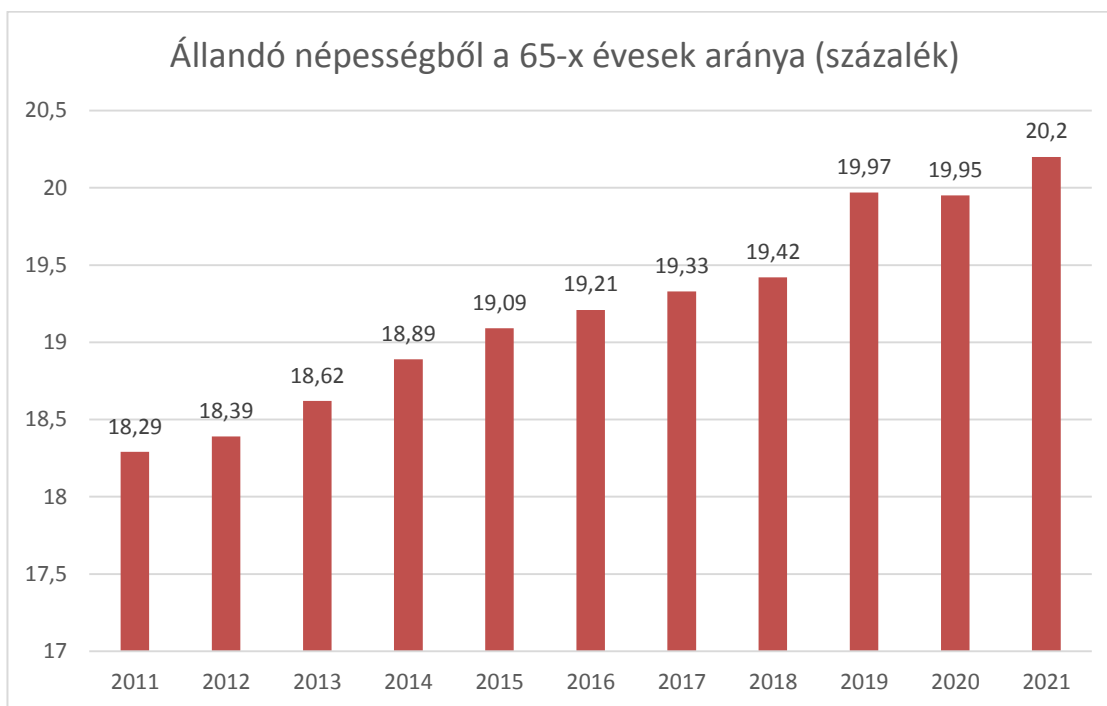
3. ábra: Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya

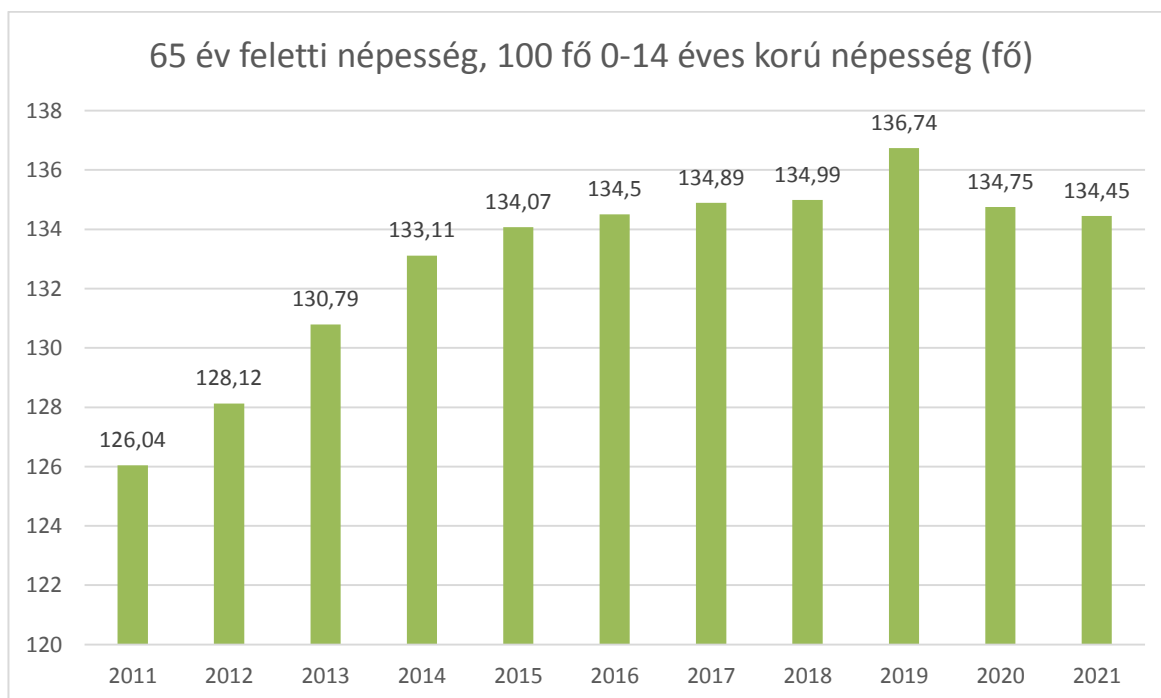
4. ábra Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya

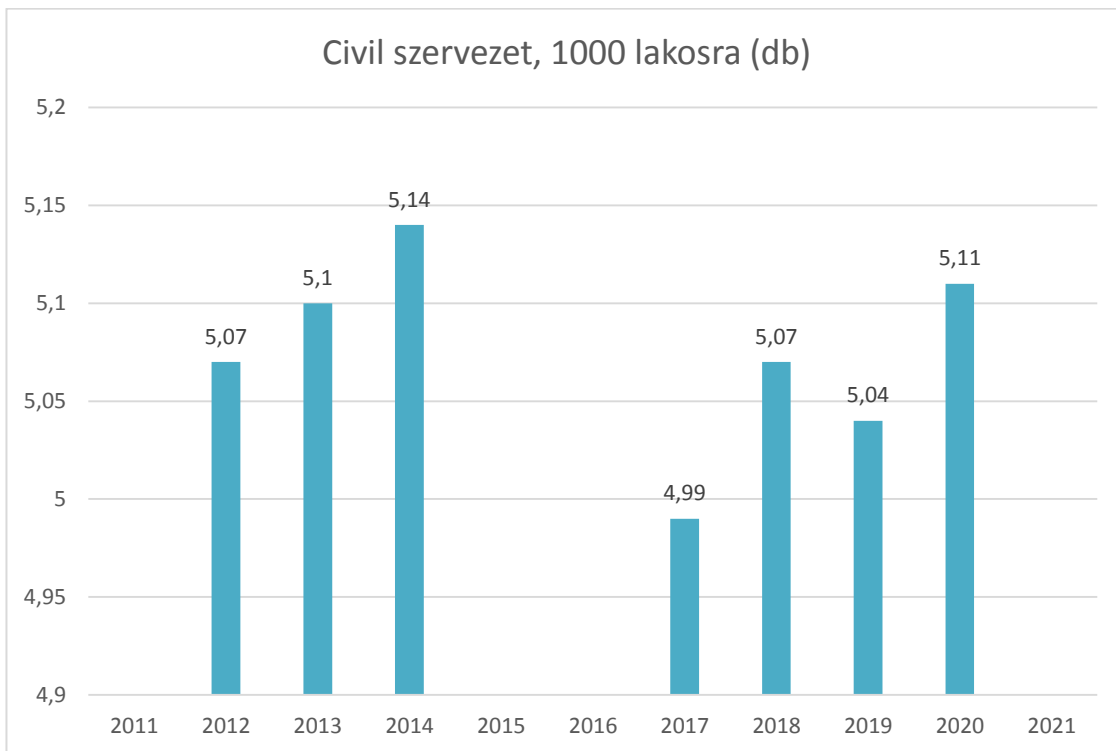
5. ábra: Állandó népességből a 65-x évesek aránya

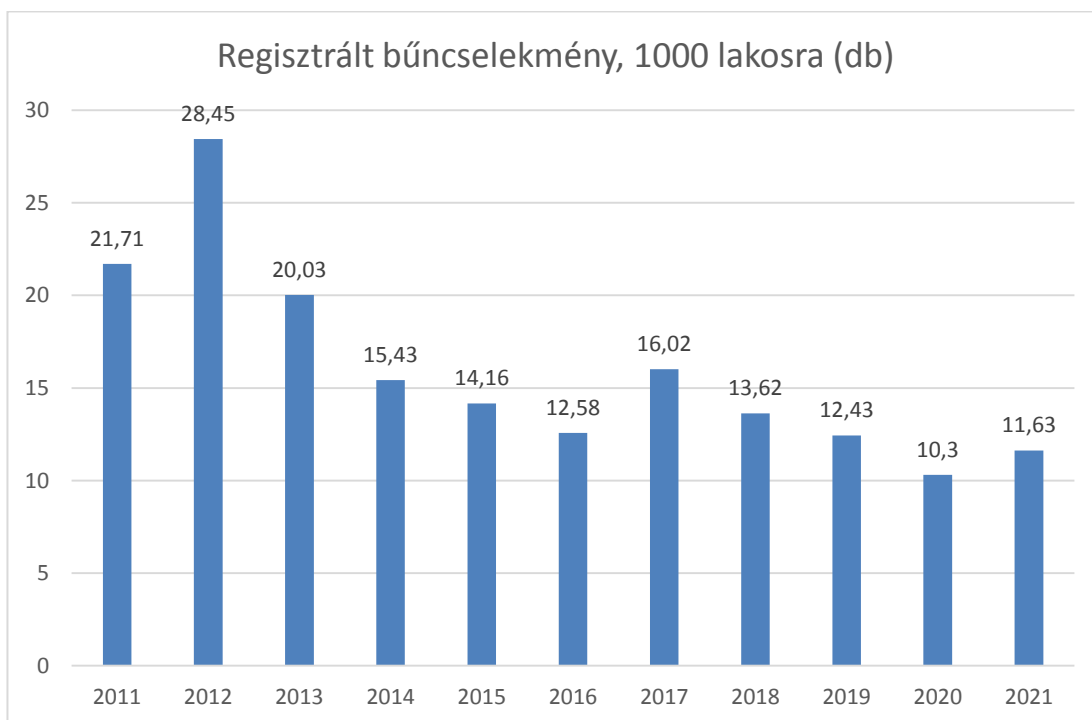
6. ábra: 65 év feletti népesség, 100 fő 0-14 éves korú népesség

7. ábra: Civil szervezet, 1000 lakosra

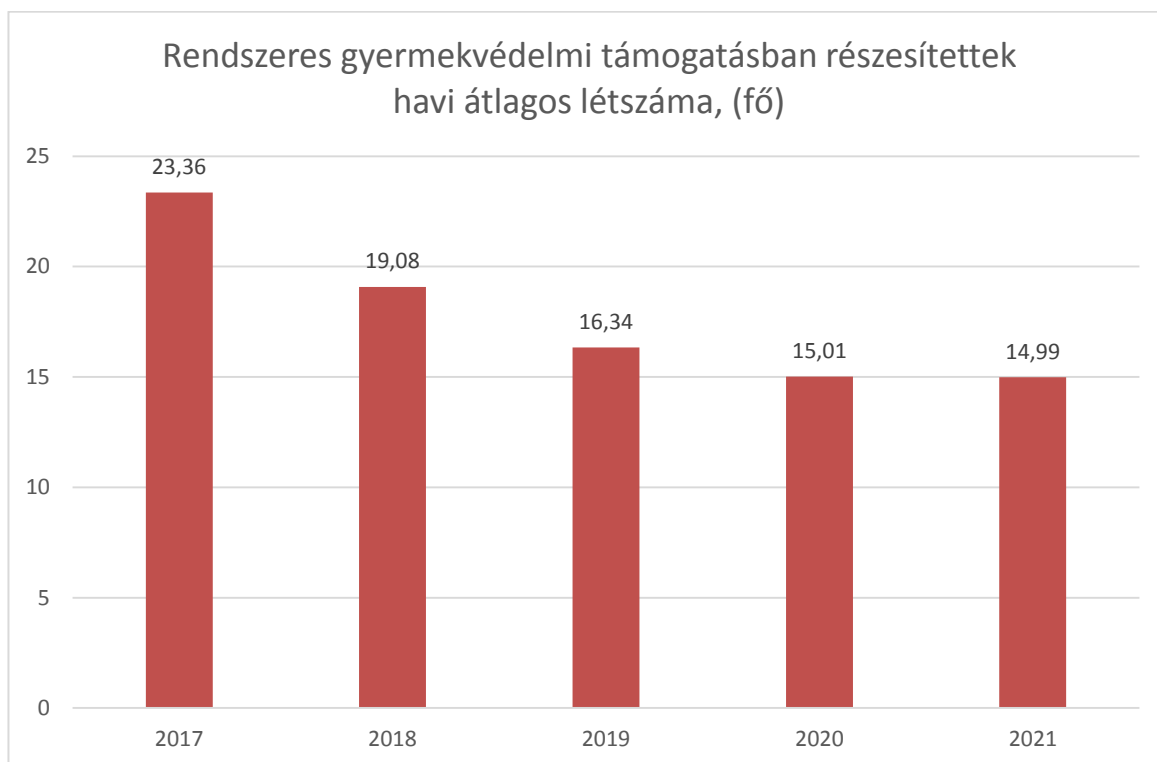

8. ábra: Regisztrált bűncselekmény, 1000 lakosra

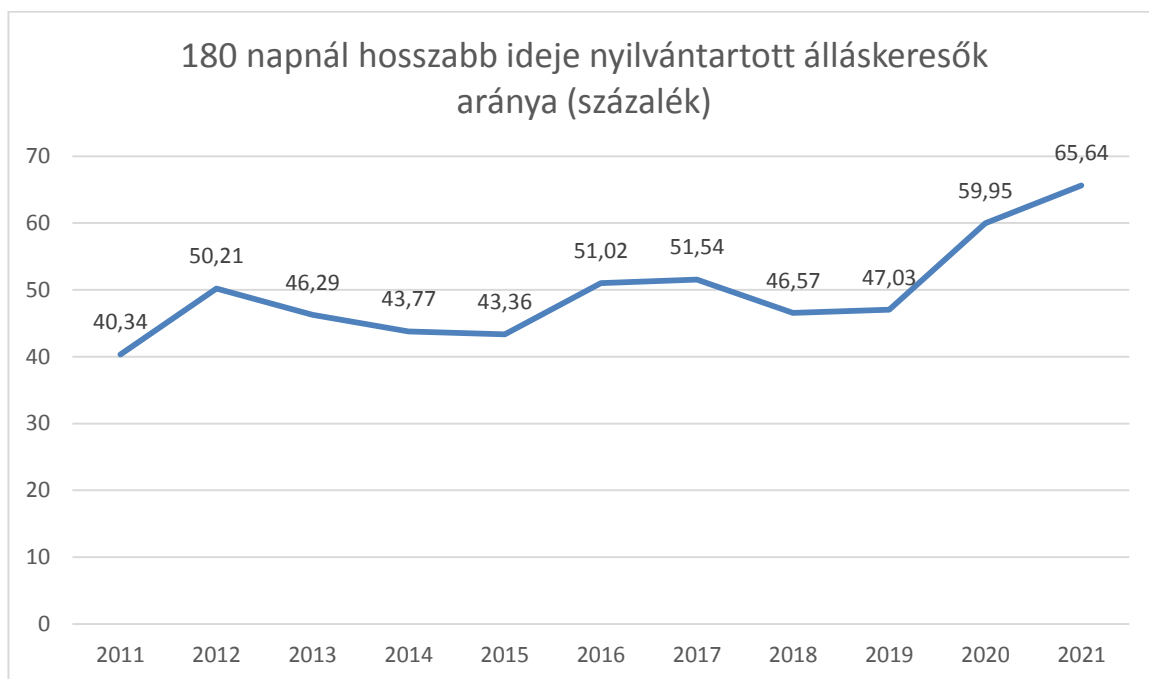
9. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma

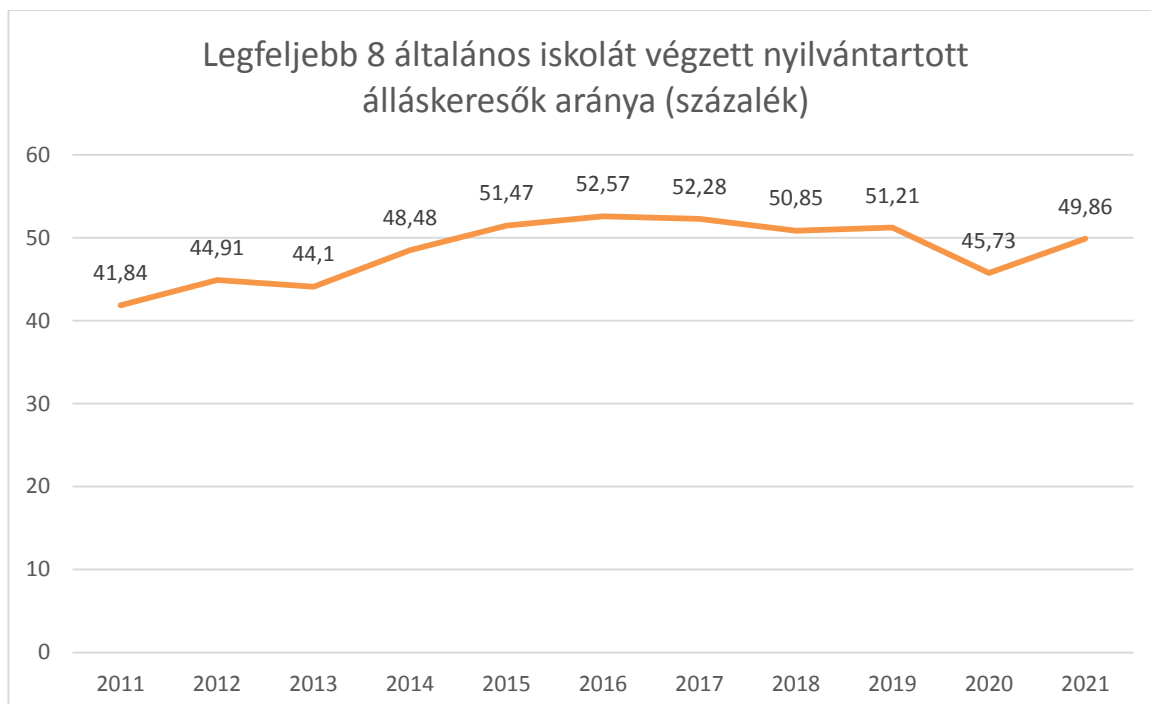
10. ábra: Nyilvántartott álláskeresők

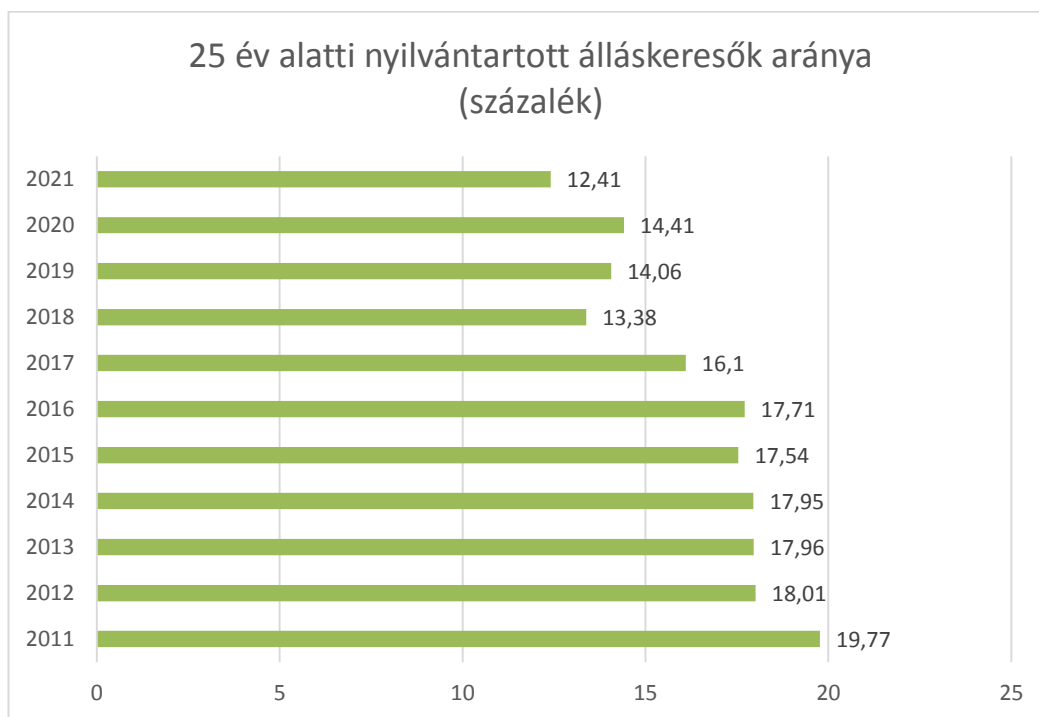
11. ábra: 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

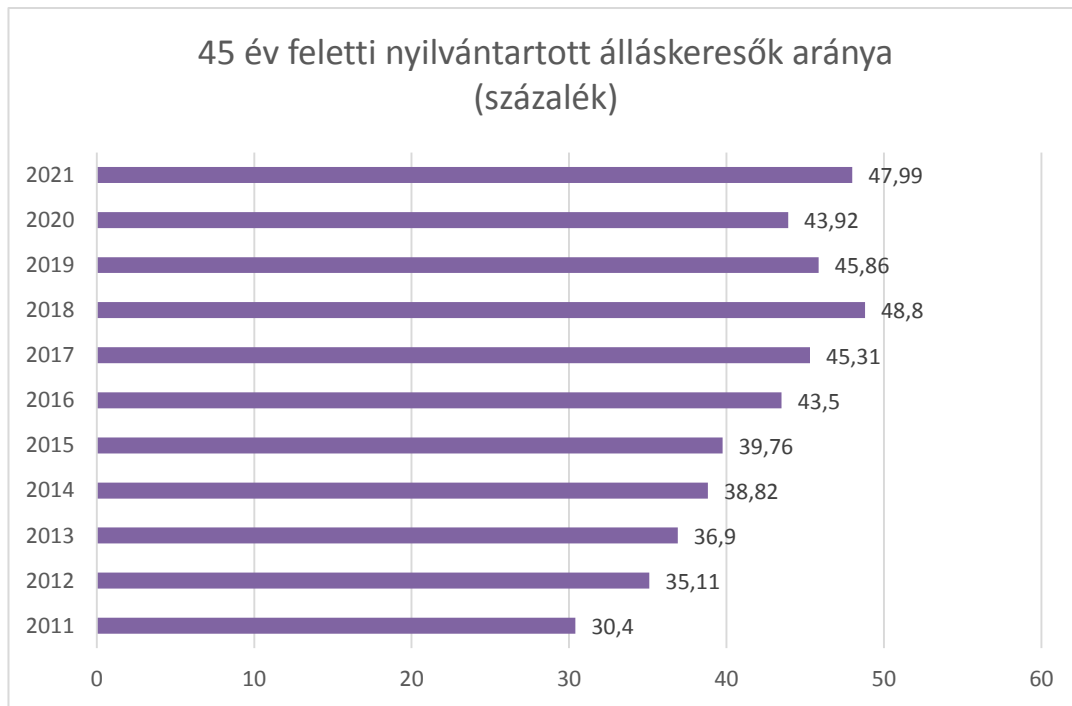
12. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya

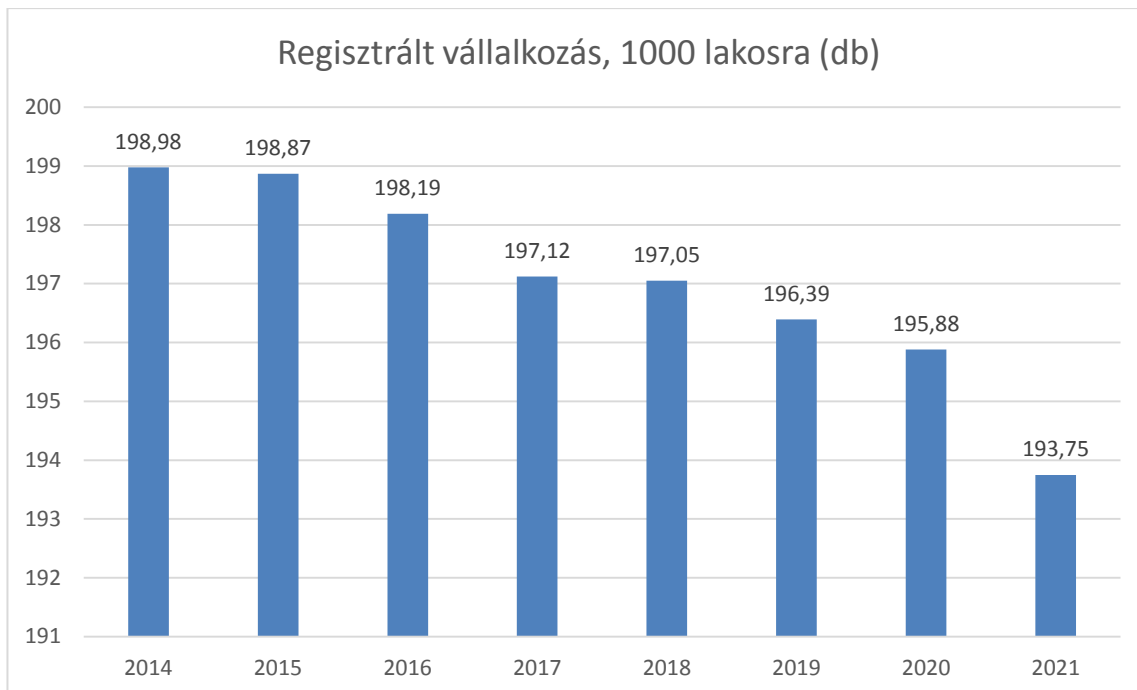
13. ábra: 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya

14. ábra: 45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya

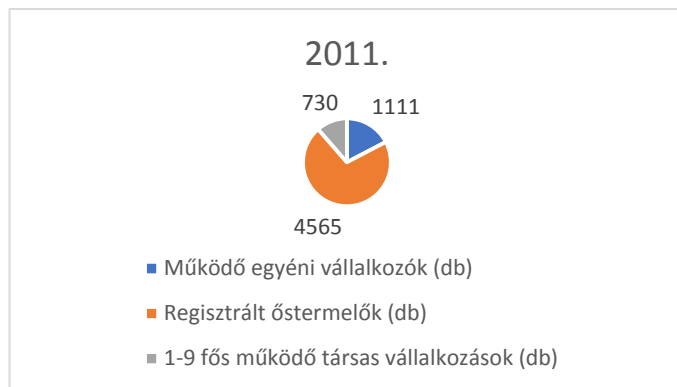

15. ábra: Regisztrált vállalkozás, 1000 lakosra

Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása

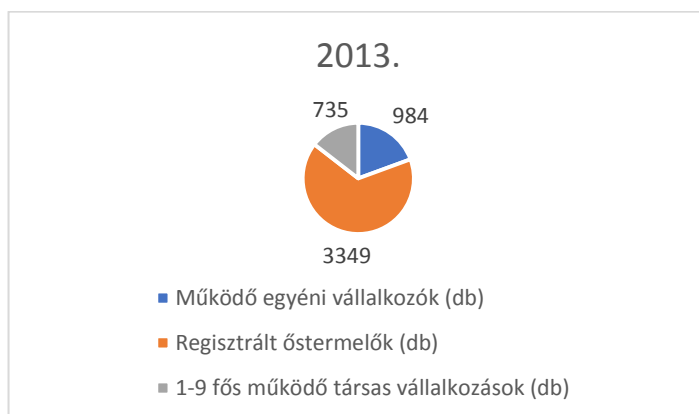
16. ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2011 év

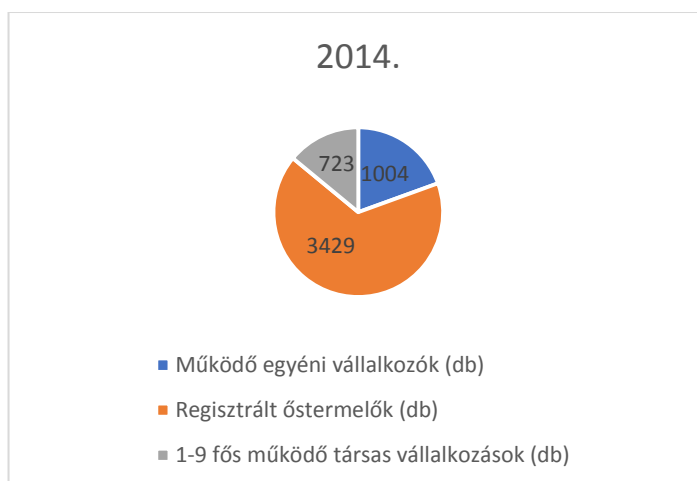
17. ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2012 év

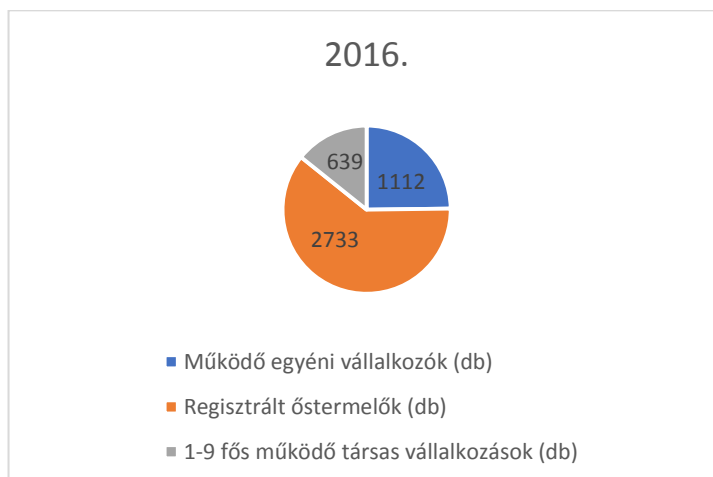
18. ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2013 év

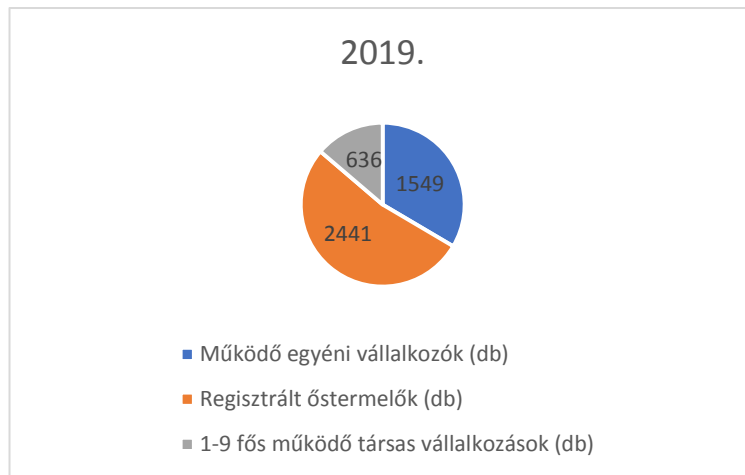
19.ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2014 év

20.ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2016 év

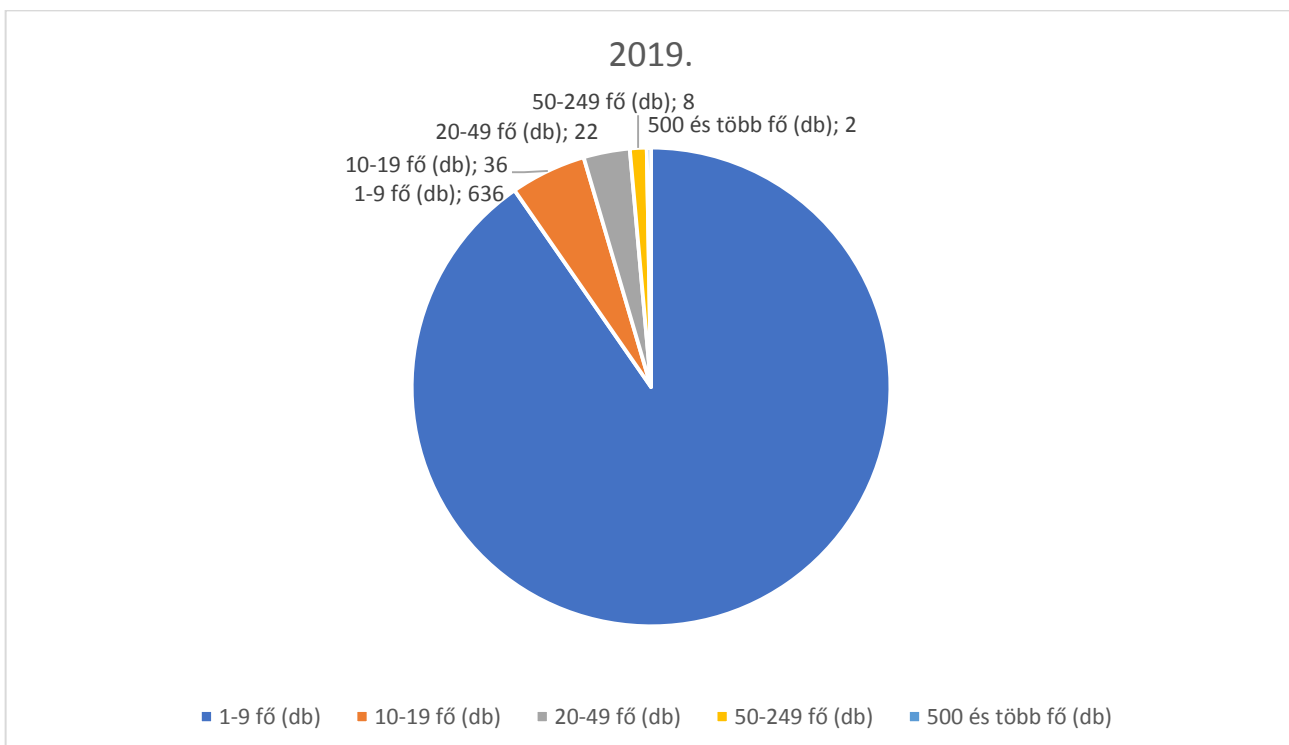

21.ábra Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők megoszlása 2019 év

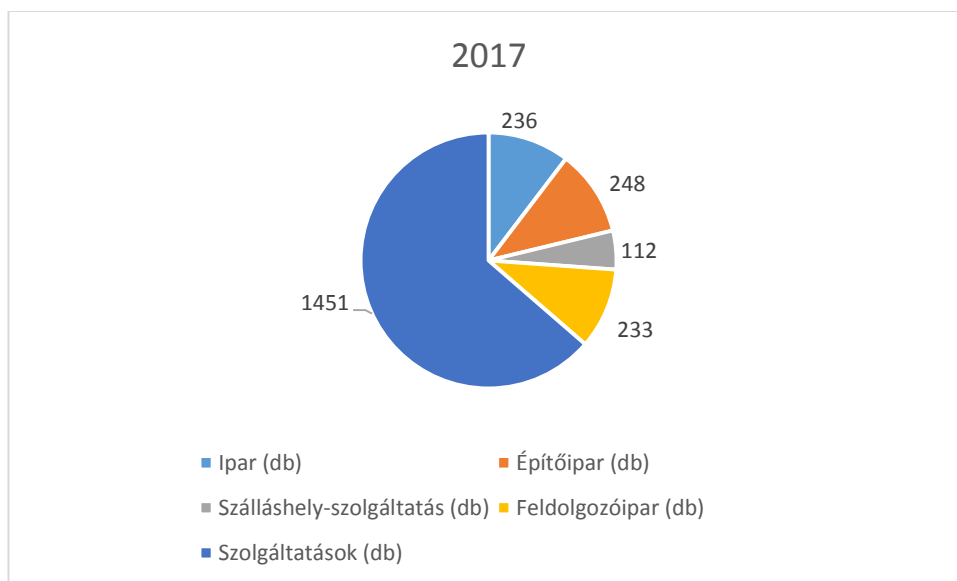
Társas vállalkozások megoszlása:

22. ábra Társas vállalkozások megoszlása 2019 év

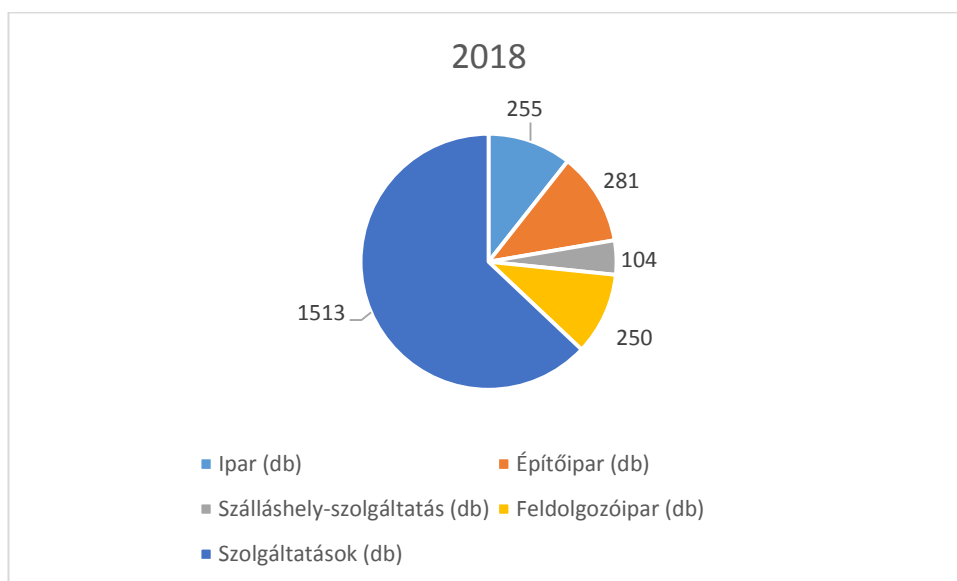

Működő vállalkozások

23. ábra Társas vállalkozások megoszlása 2017 év

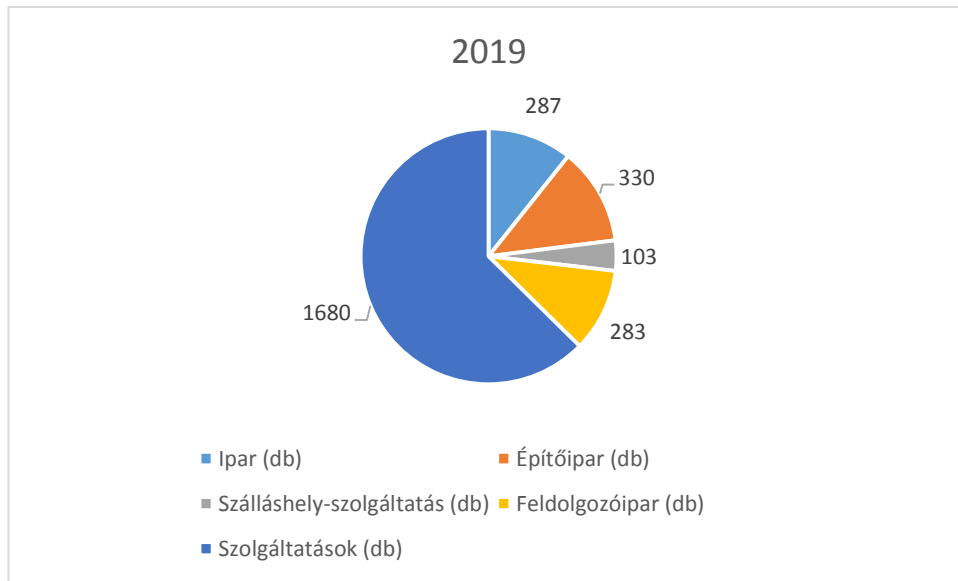

24. ábra Társas vállalkozások megoszlása 2018 év

25. ábra Társas vállalkozások megoszlása 2019 év

26. ábra Társas vállalkozások megoszlása 2020 év

